

Univerzita Karlova
Pedagogická fakulta
Katedra dějin a didaktiky dějepisu

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

Kapelníci dechových hudeb ve 20. století
Tvorba a životní strategie vybraných osobností

Bandleaders of brass music in 20th century
The work and life strategy of selected people

Vedoucí práce: Mgr. Dušan Foltýn
Studijní program: Specializace v pedagogice
Studijní obor: Český jazyk – Dějepis

Odevzdáním této bakalářské práce na téma *Kapelníci dechových hudeb ve 20. století* potvrzuji, že jsem ji vypracoval pod vedením vedoucího práce samostatně za použití v práci uvedených pramenů a literatury. Dále potvrzuji, že tato práce nebyla využita k získání jiného nebo stejného titulu.

Praha, 18. dubna 2022

Na tomto místě bych rád poděkoval všem, kteří mi se sepsáním mé bakalářské práce jakkoliv pomohli. Na prvním místě děkuji hlavně Mgr. Dušanu Foltýnovi za ochotu vést tuto práci a za cenné rady, kterých se mi během psaní dostalo. Další poděkování patří Obecnímu úřadu v Chorušicích za poskytnutí materiálů. Dále děkuji rodině za obětavost, podporu a pochopení. Tuto práci bych chtěl věnovat především Mgr. Lucii Procházkové, která mě naučila milovat hudbu a provázela mě při mých prvních hudebních zkušenostech.

ANOTACE

Práce se zabývá životem vybraných kapelníků dechových hudeb, kteří žili v 19. a 20. století a mezi jejich činností zároveň patřilo i skládání hudby. Do zkoumání byli vybráni tito kapelníci: František Kmoch, Emil Štolc, Jaromír Vejvoda a Jan Slabák, který dosud žije. Tím získám přesah až do 21. století. Mezi vybranými kapelníky se nacházejí tři, kteří žili v Čechách a jeden, který pochází z Moravy. V této práci rozebírám postupně každého z nich, zaměřím se na jeho život, důležité životní okamžiky a předložím seznam děl, která dotyčný skladatel zkomponoval. Závěrem se pokusím zhodnotit, jaký vliv měly různé životní strategie a skutečnosti na život vybraných kapelníků a popíši, v čem byli tito kapelníci podobní a co je odlišovalo. Soustředím se na důležité momenty pracovního a osobního života jako zkomponování nejznámější skladby, uzavření manželského sňatku a další. Informace budu čerpat z odborných publikací, dobového tisku a ze vzpomínkových materiálů.

KLÍČOVÁ SLOVA

dechová hudba, kapelníci, skladatelé, 20. století, Moravanka, kultura, životní strategie

ANNOTATION

This bachelor thesis deals with the lives of selected brass band leaders who lived in the 19th and 20th centuries, and they were composing music and were the leaders of the bands. These following bandleaders were chosen for the study: František Kmoch, Emil Štolc, Jaromír Vejvoda, and Jan Slabák, who is still alive, this is giving us an overlap into the 21st century. Among the selected bandleaders are there three who lived in Bohemia and one who came from Moravia. In this bachelor thesis, we will analyze each of them gradually, focus on the life and important moments in life, and present a list of pieces that the composer composed. Finally, we will try to evaluate the impact of different life strategies and facts on the lives of selected bandleaders and describe how these bandleaders were similar and what divided them. We will look for important moments such as composing the most famous song, concluding a marriage, and more. I will draw information from professional publications, periodicals, and commemorative materials.

KEYWORDS

brass music, bandleaders, composers, 20th century, Moravanka, culture, life strategies

OBSAH

Úvod.....	7
Rozbor pramenů a literatury.....	8
1 Historie dechových hudeb v Čechách a na Moravě.....	9
1.1 Osobnost kapelníka	11
2 František Kmoch.....	13
2.1 Osobní život Františka Kmocha	13
2.2 Kmochova hudební tělesa	16
2.2.1 Zrod Kmochovy dechové hudby	16
2.2.2 Kmochova taneční kapela.....	18
2.2.3 Kmochův symfonický a smyčcový orchestr.....	19
2.3 Dílo Františka Kmocha a jeho odkaz	19
3 Emil Štolc	20
3.1 Dílo a hudební tělesa	22
3.2 Ochranný svaz autorský	23
4 Jaromír Vejvoda	23
4.1 Osobní život Jaromíra Vejvody.....	23
4.2 Dílo a hudební tělesa	26
4.2.1 Škoda lásky aneb Hit tisíciletí	27
5 Jan Slabák.....	29
5.1 Dílo a hudební tělesa	31
5.1.1 Moravanka Jana Slabáka a její celosvětový úspěch	33
6 Současné dechové kapely a jejich aktivity	39
6.1 Dechová hudba Věnovanka.....	40
Závěr.....	42
Použité prameny a literatura.....	46
Seznam textových příloh.....	50
Přílohy	51

ÚVOD

Tato bakalářská práce se zabývá životními osudy a výsledky dlouholeté a namáhavé skladatelské práce vybraných kapelníků, kteří měli co dočinění s dechovými orchestry. Toto téma jsem vybral proto, abych povznesl a vzbudil více zájmu veřejnosti o dechovou hudbu a o osobnosti, které jsou s ní spjaty, ale zůstávají často zastíněny samotnými interprety (velmi často zpěváky). Dále je mi téma dechových hudeb a kapelníků blízké, protože sám jsem členem českomoravské dechové hudby Věnovanka z Čáslavi a aktivně se podílím na jejím chodu. Dechová hudba je zkrátka nedílnou součástí českého folklóru a neměla by být opomenuta anebo zcela nahrazena jinými, byť progresivnějšími žánry. V současné době je zájem o dechovou hudbu a lidové písně slabší než například v době socialismu, kdy se vyprofilovala světoznámá Moravanka Jana Slabáka. Nesmíme však dopustit, aby se dechová hudba z lidského povědomí vytratila, ba dokonce snad aby dočista zanikla. Proto bych chtěl veřejnost seznámit, nebo alespoň jí připomenout, že mezi uměleckými hvězdami nejsou jen osobnosti pop music, ale i skladatelé a kapelníci, kteří tvořili hudbu pochodovou a dechovou. Tři z osobností, které jsem vybral, prožily velkou část života především v Čechách – konkrétně ve středních Čechách, potažmo v Praze. Je to František Kmoch, Emil Štolc a Jaromír Vejvoda. Moravu reprezentuje Jan Slabák. Celkově bych se chtěl zaměřit na životy vybraných osobností a na jejich společné a rozdílné rysy.

Práce začíná kapitolou o pramenech a literatuře a pokračuje úvodem do historie dechových hudeb v Čechách a na Moravě. Na tyto úvodní pasáže navazují již samotné životní příběhy vybraných kapelníků. Před závěrem je zařazena kapitola, která se věnuje současným dechovým kapelám. Konkrétně je zmíněna Dechová hudba Věnovanka. Následuje závěr práce spolu s přílohami (seznamy děl vybraných osobností a fotografická příloha).

ROZBOR PRAMENŮ A LITERATURY

V této bakalářské práci vycházím především ze vzpomínkových knih, které o dotyčných osobnostech vyšly. Nutno říci, že některé jsou velmi kvalitně zpracovány a podávají ucelený přehled o dané osobnosti. Tak je tomu například v případě kolínského kapelníka Františka Kmocha, k jehož osobě čerpám důležité informace z knihy od Karla Chvalkovského z roku 1971. Kniha je doplněna o bohatý poznámkový aparát, který umožňuje dohledat další informace. Součástí je i precizní seznam dochovaných děl Františka Kmocha. Dále využívám knihu Jana Kapusty z roku 1974, která se zabývá problematikou dechových kapel, pochodů a osobou Františka Kmocha. Tato kniha vyšla ve vydavatelství Supraphon a je vhodná spíše pro hudební vědce, nebo hudební katedry, ale pro mě je nesmírně důležitá, protože popisuje vznik dechových hudeb a jejich postupný vývoj a přeměnu do dnešní podoby. Dále využívám vzpomínkové knihy od Milana Koukala a Jiřího Zapletala. Koukal se věnuje rodu Jaromíra Vejvody a Zapletal mapuje Slabáka a jeho Moravanku. U literatury, která vyšla do roku 1989, musím přihlídnout k době vydání a dbát jisté opatrnosti. Cenzura a poplatnost době byly mocnými nástroji, se kterými je dobré umět zacházet a informace, které jsou v knihách uvedené, musím pečlivě posoudit. Dále využívám různých bakalářských anebo diplomových prací, které byly úspěšně obhájeny. Velmi nápomocen mi byl i dokumentární film *Swing po slovácku*, který natočil Jan Mudra v roce 2019. Tento film mapuje vznik nejslavnější české dechové kapely Moravanka Jana Slabáka a popisuje rodné prostředí této kapely a kapelníka samotného. Jedním z primárních zdrojů byly i matriční záznamy, díky nimž se podařilo upřesnit i některé odporující si údaje v literatuře. Další důležitou součástí pramenné základny je dobový tisk, tedy periodika. Netradičním zdrojem, ale velmi cenným, se stal seznam děl Jana Slabáka, který mi poskytla přímo samotná OSA.

1 HISTORIE DECHOVÝCH HUDEB V ČECHÁCH A NA MORAVĚ

Pokud bych chtěl zmapovat vývoj, či nějakou tradici dechových hudeb na území Čech a Moravy, budu se muset vydat daleko do minulosti. Dokonce dále, než by si možná mnozí mysleli. Dostal bych se totiž až do dob 17. století. Do doby, kdy v Evropě řádila vojska ve hrozivém konfliktu zvaném třicetiletá válka. Spojení hudby a boje není a nebylo náhodné. O tom, že hudba má velmi významný vliv na psychiku a jednání lidí, se nevedou diskuze. Hudba dokáže ovlivnit naši tepovou frekvenci, dále ovlivňuje například dýchání, ba dokonce i krevní tlak.¹ Všechny tyto skutečnosti stály u zrodu myšlenky, že by hudba měla být v blízkosti vojska, aby podalo co nejlepší výkon. Jak jsem naznačil, myšlenka doprovodit vojsko o tzv. vojenskou kapelu, přišla v 17. století s příchodem třicetileté války. Tehdy se změnila bojová strategie a vojsko se proti nepříteli vydávalo v organizovaných celcích. Důležitým prvkem, který měl zajistit jistou koordinovanost a plynulost pohybu armády, byla právě hudba. Od této doby doprovází vojsko bubeníci, kteří spolu s hráči na trumpety, hoboje a další dechové nástroje udávají pochoduujícímu vojsku řád a spořádanost. Tato skutečnost dala vzniknout nové hudební formě, která si slibovala pravidelnost, výraznost a dynamičnost.² Onou novou formou byl pochod. Podoba vojenské dechové hudby byla ovlivněna nejvíce tureckými nájezdy. Vojáci, kteří chránili sultána, působili v kapelách, kde převládaly převážně nástroje bicí. V takové janičářské kapele, jak se takovým kapelám říkalo, se hrálo na šalmaje, trumpety, malé tympány a velké bubny. Je logické, že zvuk těchto tureckých kapel disponoval především řinčivostí a dynamičností, než nějakým melodickým projevem. Vojenské hudby se vyvíjely společně se symfonickým orchestrem a mnohé z něho přebíraly. Tak se i stalo, že „turecké“ nástrojové obsazení vystřídalo obsazení převážně dechové. Z těchto dechových nástrojů to jsou hoboje, klarinety, fagoty, lesní rohy a trubky. Samozřejmě za doprovodu malého a velkého bubnu.³ Zlepšovala se i technická kvalita provedení nástrojů, které tak mohly podávat daleko čistší a jasnější tóny. K tomu přispěl i nástrojař Václav František Červený, který se se svou dílnou usadil v Hradci Králové a vyráběl nástroje prvotřídní kvality. Červený dokázal během chvíle nasytit poptávku po jeho nástrojích v Evropě, Asii, ale i v Americe. Své nástroje dodával do vojenských i civilních

¹ MARTINKOVÁ L., Vědomé a nevědomé působení a vnímání hudby na člověka. Liberec, 2012, s. 12.

² KAPUSTA, J., Dechové kapely, pochod a František Kmoch. Praha, 1974, s. 20.

³ Tamtéž, s. 21.

souborů.⁴ Hradec Králové se tak stal pomyslným nástrojařským sídlem, kde se vedle sebe začaly vyrábět dechové, ale i strunné nástroje.⁵ Každý pěší pluk stálého vojska, spadající pod rakousko-uherskou armádu disponoval vlastní hudbou. V roce 1904 bylo na území rakouského mocnářství sto osmnáct vojenských hudeb. Z toho například čtyři v Praze, po jedné v Liberci, Kutné Hoře, dvě vojenské hudby existovaly v Olomouci, Brně a Terezíně.⁶ Úlohou vojenských hudeb bylo, jak jsem už vzpomínal, dodat jistou psychologickou podporu a zajistit spořádanost a plynulost pohybu vojska. Od třicátých let 19. století však tyto vojenské kapely přebraly úlohu jinou. Díky svému preciznímu přednesu a výběru repertoáru se dechové hudby staly oblíbenou složkou městského života. Vojenskou hudbu hrající ve městě mohla veřejnost spatřit například na hlavních strážnicích v Praze na Staroměstském náměstí a na Malé Straně, kde tato hudba hrála vždy, když se střídaly stráže. Pražané mohli tedy během týdne zažít celkem pět koncertů, což jistě přispělo k tehdejšímu kulturnímu životu. Vojenské hudby často chodily vyhrávat při průvodech, kde hrály před byty vojenských hodnostářů.⁷ Čas od času došlo i ke spojení více kapel k uspořádání tzv. monstrokonzertu. Zaznamenan byl například 20. září 1853 v Olomouci, kdy došlo ke spojení třinácti pěchotních, třinácti mysliveckých a třinácti jezdeckých hudeb.⁸ Dále veřejnost mohla tyto hudby spatřit při různých plesech anebo průvodech. Nutno podotknout, že vojenské hudby se těšily velkému úspěchu a byly i poplatné tehdejšímu metternichovskému režimu, jelikož odkláněly pozornost od každodenních starostí a skutečností. Obyvatelstvo se zkrátka bavilo příjemnou hudbou a nestaralo se o politické problémy, které ale stejně nezmizely. Po revoluci v roce 1848 se omezil kulturní život i styk veřejnosti s vojenskými hudbami. To se však opět změnilo až později, kdy se zhruba od 60. let 19. století díky rozvoji spolků profiluje i nová podoba vojenské hudby. Společenský život se odehrával z velké části venku, na různých poutích, setkáních, průvodech, výletech anebo sokolských cvičeních. Z tohoto důvodu vznikl i požadavek na podobu dechové hudby, která musela zajistit kvalitní zvukovou produkci v novém prostředí – venku. Tomuto požadavku vyhověla svým nástrojovým obsazením a zvukovým potenciálem vojenská dechová kapela. Doba

⁴ KAPUSTA, J., *Dechové kapely, pochod a František Kmoch*. Praha, 1974, s. 22.

⁵ Od roku 1864 se v Hradci Králové vyrábí klavíry a pianina značky Petrof.

⁶ KAPUSTA, J., 1974, s. 23.

⁷ Tamtéž, s. 25.

⁸ Do boje s muzikou? Dějiny a současnost [online]. [cit. 2022–04–04]. Dostupné z: <http://dejinyasoucasnost.cz/archiv/2006/7/do-boje-s-muzikou/>.

šedesátých let 19. století kladla zároveň požadavek i na to, co se bude hrát. Lidem velmi záleželo na tom, aby hudba byla ideově (vlastenecky) podbarvená. V roce 1886 vydalo ministerstvo války nařízení, ve kterém stálo, že se vojenská hudba nesmí účastnit jakékoliv akce, která by měla politický ráz. Doba osmdesátých let 19. století byla poznamenána především rozvojem nevojenských dechových hudeb – tzv. civilních hudeb. V těchto kapelách našli uplatnění především vojáci, kteří odcházeli z vojenské služby do civilního života. Vzorem civilní hudbě byla ale hudba vojenská, která byla prototypem kvality a výkonu. Často platila za těžko dosažitelný ideál.⁹ Do civilních dechových hudeb často pronikaly i vlivy místní hudební kultury a je jasné, že kapelníci nemohli dlouho odolávat, jelikož chtěli vyhovět všem svým posluchačům. Dechové hudby s nástroji vyrobenými z kovu byly vítané především ve městech. Na venkově se na ně nahlíželo skepticky kvůli jejich hrubému zvuku. Navíc byli venkovští obyvatelé zvyklí na zvuk jejich hudebních uskupení a řinčivý zvuk dechových kapel nevívali s nadšením.¹⁰ Jak jsem už naznačil, osmdesátá léta 19. století byla dobou, kdy vznikalo velké množství kapel. Mezi tyto kapely patří i kapely sokolské, hasičské a kapely jiných spolků, které se vyvíjely samostatně v občanském životě. Bylo by chybné, kdybych uvažoval o tom, že s určitým momentem se vojenské kapely transformovaly na tyto civilní. Problém nastal v okamžiku, kdy přišly na řadu náročnější provedení symfonických skladeb. Tyto skladby byly schopné zahrát pouze kvalitní tělesa s profesionálními hráči, a tak došlo k jistému protřídění těchto kapel. Spíše lokální význam měly kapely hasičské, které již neměly až tak národnostně orientované ambice, jako například kapely sokolské, a orientovaly se především na kulturní a společenský život. Tyto hasičské kapely vznikaly převážně na venkově, v malých obcích a městečkách. Jejich polem působnosti se stávaly místní obecní slavnosti, průvody, ale hlavně tyto kapely hrály k poslechu a tanci. Tím, v jakých místech tyto kapely vznikaly, byl ovlivněn i počet muzikantů. Nejčastěji v těchto malých hudbách hrálo kolem dvanácti muzikantů.¹¹

1.1 OSOBNOST KAPELNÍKA

Každá kapela, ať je to dechová hudba, či jiná, by měla mít svého kapelníka. Člověka, který ji povede, dá jí vizi, nabídne široký a zajímavý repertoár a především bude nad kapelou držet ochrannou ruku a dohlížet na to, aby se hudebnímu tělesu dařilo a aby vzkvétalo. Kapelníky

⁹ KAPUSTA, J., 1974, s. 31.

¹⁰ Tamtéž, s. 40.

¹¹ Tamtéž, s. 63.

dechových hudeb se většinou stávali ti, kteří vystudovali umělecky zaměřenou školu, konzervatoř, nebo ti, kteří se učili hře na nástroj u hudebních mistrů té doby. Byl tak kladen jakýsi požadavek na profesní znalost oboru a určitý talent vést a organizovat práci druhých. Vysloužilí kapelníci z vojenských hudeb, kteří se vraceli zpět do běžného civilního života, přinášeli s sebou zvyklosti a zkušenosti, které nasbírali při jejich kapelnické kariéře ve vojenských kapelách a dále je využívali v novém prostředí. Stávalo se tak, že vysloužilí kapelníci se začali věnovat výuce hudby anebo zakládali své vlastní dechové kapely. Pokud si vysloužilý kapelník nezaložil vlastní hudební těleso, často přijímal místo kapelníka už ve vzniklém tělese.¹² Do těchto kapel pak přinášeli kapelníci disciplinovanost, smysl pro organizovanost a kvalitu produkce, kterou získali, a které nebylo snadno s jinými kapelami dosáhnout. Samozřejmě, že s činností kapelníka se pojily další starosti. Jednalo se o zajišťování financí, shánění prostorů ke zkouškám anebo vytváření notového materiálu. Problémem bylo, že vojenské kapely svým reprodukčním standardem vysoce převyšovaly ostatní kapely a i přesto, že jejich produkce byla finančně výrazně dražší, neváhali si je lidé objednávat na své kulturní akce. V případě, že by se nenašel nikdo, kdo by finančně podporoval tyto civilní kapely, stávalo se často, že kapely postupně upadaly a některé až zanikly.¹³ Co se týče financí a všeobecně existenčního zajištění kapelníků, záleželo především na jejich okolí. Například František Kmoch, o kterém bude řeč později, se stal městským kapelníkem a z této pozice mu náležel plat.¹⁴ Finance se daly získat i za komponování skladeb pro kapely anebo za hraní na varhany při církevních obřadech.¹⁵ Další otázkou, která se týkala kapelnictví, byla otázka kázně a určitého řádu v kapele. Kapelník by měl být hlavou celého tělesa a hráči by měli kapelníka respektovat stejně, jako by on měl respektovat je. V kolínské Kmochově kapele fungovaly tři stupně disciplinárních trestů. Bylo jimi napomenutí, ponechání neukázněného muzikanta doma – tedy bez honoráře a třetím, nejhorším trestem, bylo vyloučení z kapely.¹⁶ S kázeňskými problémy souviselo i pití alkoholu při hudebních produkcích, neochota docházet na zkoušky, opožděné příchody anebo nedostatek společenského chování. To jsou všechno problémy, se kterými se kapelníci

¹² KAPUSTA, J., 1974, s. 31.

¹³ Tamtéž, s. 39.

¹⁴ Tamtéž, s. 79.

¹⁵ CHVALKOVSKÝ, K. František Kmoch, Praha, 1971, s. 30.

¹⁶ Tamtéž, s. 135.

ve svých kapelách musejí potýkat a řešit je.¹⁷ Zkráceně bych mohl říci, že si kapelník musí svoje muzikanty nejprve vychovat, aby splňovali představy o dokonale fungujícím orchestru. Toto platí samozřejmě až do dnešních dob.

2 FRANTIŠEK KMOCH

2.1 OSOBNÍ ŽIVOT FRANTIŠKA KMOCHA

Pokud se chci zaměřit na život Františka Kmocha, tak se budu muset vydat jihozápadně od královského města Kolín. Tam totiž příběh tohoto věhlasného kapelníka začíná. Dostanu se do obcí Chmeliště a Zásmuky. Ve vesnici Chmeliště, která leží nedaleko Uhlířských Janovic, se v roce 1798 narodil Matěj Kmoch, který se později stal hospodářem. V roce 1822 se mu narodil syn Jakub, který se vyučil krejčovskému řemeslu. Už v mládí si oblíbil hudbu a naučil se hrát na klarinet, se kterým vystupoval při tanečních zábavách. Na jedné z těchto zábav se seznámil s Kateřinou Baláčkovou, se kterou se později oženil a přestěhoval se do Zásmuk.¹⁸ První srpnový den roku 1848 se jim narodil nejstarší z pěti synů – František Kmoch.¹⁹ Z těchto pěti synů se hudbě věnoval pouze nejstarší František a nejmladší Rudolf. Otec Františka Kmocha, Jakub Kmoch, se po přestěhování do Kolína věnoval hře na klarinet v kapele svého syna.

František Kmoch vyrůstal v Zásmukách, kde k němu už v jeho raném dětství doléhaly tóny hudby. Ať v podobě melodií hraných jeho otcem na klarinet, nebo zpěvu národních písní, které prozpěvovala jeho matka Kateřina. Prvním odborným Kmochoвым vzdělavatelem byl Václav Plaček, který toho času řídil zásmuckou obecnou školu a zároveň vyučoval hudbě. Pod vedením pana učitele Plačka se začal mladý František Kmoch učit hře na housle. Základy hudebního talentu, ale i pozdější Kmochovy tvorby, koření v rodných Zásmukách.²⁰ Kmochův talent, který projevoval v hudbě, se začal objevovat i ve škole. Kmoch patřil k

¹⁷ CHVALKOVSKÝ, K. František Kmoch, Praha, 1971, s. 69.

¹⁸ Zásmuky leží asi 15 km vzdušnou čarou jihozápadně od Kolína.

¹⁹ Matrica Baptizatorum opiddi Zasmuk ab anno 1847 [online]. 6. Státní oblastní archiv v Praze [cit. 2022–03–16]. Dostupné z: <https://ebadatelna.soapraha.cz/d/8712/21?fbclid=IwAR1dKkC51n-zkFobP1fyx8ylnKYjHXxVjQTdH2ZYhJPxYYcpZSq2O8yJZeE>.

²⁰ CHVALKOVSKÝ, K., 1971, s. 24.

lepším žákům, z čehož měli jeho rodiče patřičnou radost, a poslali ho pokračovat ve studiu na kolínskou reálnou školu. Jelikož Kmochovy sklony k hudbě byly stále silnější, rozhodl se, že půjde studovat učitelský ústav.²¹ Učitelský ústav byl velmi dobrou volbou v porovnání „cena – výkon“, protože nabízel tehdy velmi důkladnou hudební přípravu. V roce 1869 úspěšně absolvoval studium v učitelském ústavu v Panské ulici v Praze. Mylně se uvádí, že František Kmoch studoval varhanickou školu v Praze. Zde dochází k záměně s jeho bratrem, Rudolfem, který na varhanické škole opravdu studoval, ale nedosáhl takového věhlasu jako jeho bratr František.

V roce 1869 nastoupil na školu v Suchdole u Kolína.²² Přestože byl tento mladý muž pouze začínajícím učitelem, dostalo se mu uznání a chvály od místních obyvatel, ale i od jeho nadřízených. Láska k hudbě však neustále rostla. Toto tvrzení dokazuje i příspěvek Kmochovy dcery, který otiskly Svobodné noviny v roce 1946: *„Otec byl uznávaným výborným kapelníkem, jak dosvědčují jeho zájezdy a se svou hudbou byl vzpruhou a posilou v národním citění v době monarchie. Záslužná práce na jeho dobu byla, ta doba se tehdy také žila i s tou dechovou hudbou. Zdůrazňuji, že u jeho osoby nebyla to nikdy otázka obchodu, ale citu a lásky.“*²³ Jelikož byl Kmoch považován za skvělého muzikanta, ale i pedagoga, chodil vyučovat děti do měšťanských rodin hudbě a hře na nástroj. Později dokonce reagoval na zvýšenou poptávku po své výuce a chtěl založit soukromou hudební školu. Rozeslal oznámení i s přihlašovacími lístky, ale zpět se mu jich vrátilo pouze pět. Tento projekt na vznik soukromé hudební školy tedy ztroskotal. Kmoch musel zůstat při své učitelské profesi a hudbě se věnovat pouze na vedlejší koleji. V roce 1872 byl Kmoch přeložen do Solopysk, kde měl fungovat jako prozatímní ředitel a správce tamější školy. Snad aby upustil od celovečerního muzicírování a mohl se věnovat plně své práci. Později byl Kmoch suspendován a tím jeho čtyřletá učitelská dráha skončila. Jako důvody bylo uváděno, že zanedbává školní povinnosti a vyhrává po hospodách. Tyto důvody však byly pouze na oko. Hlavním důvodem bylo to, že Kmoch začal vadit tehdejšímu státu politicky. Svoji tvorbou se totiž hlásil k českému národnostnímu hnutí v podobě Sokola a k hudbě, ze které národnostní a vlastenecké citění přímo čpělo.

Kmoch byl nyní v letech, kdy se ostatní mládenci otáčeli za děvčaty, a z mnohých těchto

²¹ CHVALKOVSKÝ, K. František Kmoch, Praha, 1971, s. 25.

²² Suchdol leží asi 8 kilometrů jižně od Kolína a asi 8 km západně od Kutné Hory.

²³ Svobodné noviny, roč. 2, číslo 25, 30. ledna 1946, s. 3.

setkání vzplanula čistá láska, která vydržela až do smrti. Mladému Františkovi však stále byla bližší hudba než počátek rodinného života. Změnilo se to až 25. listopadu 1880, kdy se Kmoch, jako dvaatřicetiletý muž, oženil s o pět let starší Josefou Kahlsovou, která mu do života kromě své přítomnosti přinesla i značnou část peněz v podobě věna. O Kmochově vděčnosti svědčí i tyto řádky, které později pronesl při popisu tehdejší finanční situace: „*Nebýt věna, kteréhož mně má choť přinesla, byl bych i já za nynějších poměrů hotov jako jiní kapelníci [...] hudba jsouc jinak působivá, krásná, bohužel neživí ani kapelníka, ani členstvo, jsouc pouze jen vedlejším zaměstnáním, a nešťastník ten, kdo pouze na ni odkázán jest...*“.²⁴ Zajímavostí, kterou jsem našel v knize úmrtí u Kmochovy kolonky, je to, že původně se měl Kmoch nejspíše oženit v Kolíně. Tato informace je poté škrtnuta a přepsána. Kmoch a Kahlsová se podle úmrtní knihy vzali v Praze.²⁵ František s Josefou bydleli v Kolíně v Husově ulici a později se přestěhovali do ulice Havlíčkovy.²⁶ Život zde rozehrál úsměvnou hru, když jim nadělil pět dětí – dcer. V dobovém tisku se bylo možné dočíst o plánované svatbě jedné z Kmochových dcer. „*Kapelník František Kmoch s chotí oznamuje na den 23. listopadu t. r. sňatek své dcery Hermíny s p. Emanuelem Kaplanem, asistentem c. k. státní dráhy.*“²⁷ Sám František byl také z pěti dětí – ale chlapců.²⁸ Jak plynul čas, přibývalo koncertů s kapelou, zájezdů, ale i namáhavé práce s komponováním, které často trvalo až do nočních hodin. Spánek, který Kmochovi v noci chyběl, nebyl ve dne nahrazen jiným odpočinkem, a tak se začala u Kmocha projevovat nervová podráždění. K tomu se později přidala ještě další dvě onemocnění, která jsou u skladatelů a hudebníků více než častá. Jednalo se o postupnou ztrátu zraku a sluchu.²⁹ Ke sklonku roku 1911 postihla Kmocha těžká angína a počátkem roku 1912 začal ztrácet síly. V březnu musel trvale ulehnout na lůžko. Zemřel 30. dubna 1912 ve věku necelých čtyřiašedesáti let.³⁰ Den po

²⁴ KOUKAL, M., 2007, s. 35.

²⁵ Kniha úmrtí ŘK Kolín 1901-1915 [online]. Státní oblastní archiv v Praze [cit. 2022-03-16]. Dostupné z: <https://ebadatelna.soapraha.cz/d/6750/289?fbclid=IwAR2RR2kliKCeRZn3fCJlkWfTwWJQgytkrz9GtoF-rvbDSLfzcAv9FDUa7FM#>.

²⁶ Tehdy Havlíčkova třída, dnes Kutnohorská ulice.

²⁷ URBÁNEK, M. in Dalibor, 27. 11. 1909, s. 75.

²⁸ CHVALKOVSKÝ, K., 1971, s. 37.

²⁹ Tamtéž, s. 39.

³⁰ Kniha úmrtí ŘK Kolín 1901-1915 [online]. Státní oblastní archiv v Praze [cit. 2022-03-16]. Dostupné z: <https://ebadatelna.soapraha.cz/d/6750/289?fbclid=IwAR2RR2kliKCeRZn3fCJlkWfTwWJQgytkrz9GtoF-rvbDSLfzcAv9FDUa7FM#>.

Kmochově smrti otiskli v týdeníku *Slavie* tento článek: „*Včera zemřel v Kolíně populární český kapelník a skladatel František Kmoch. Byl nejstarším sokolským kapelníkem a dostalo se mu prvního vyznamenání za výkony jeho orchestru (sic) samotným otcem národa Františkem Paláckým (sic) věnováním stříbrné taktovky. [...] V Praze byl Kmoch nesmírně oblíben a bez něho neobešla se žádná významná slavnost národní, žádná výstava, zejména silně navštěvovanými byly jeho pravidelné koncerty v Riegerových sadech a v Konviktě. [...] Skladeb Kmochovy, vesměs tiskem vydaných jest řada veliká a vyznačují se neobyčejnou hudebností. V osobním styku byl Kmoch velice sympatický, pravá česká, boдрá muzikantská duše a jistě všichni, kdož jej znali, jakož i bezčetní návštěvníci jeho oblíbených koncertů zachovají mu milou vzpomínku.*“³¹

2.2 KMOCHOVA HUDEBNÍ TĚLESA

2.2.1 ZROD KMOCHOVY DECHOVÉ HUDBY

Krajina, která se rozprostírá kolem města Kolín, byla odedávna spojována s prosperitou, úrodností a vcelku vysokou hustotou osídlení. Významnou dobou je polovina 19. století, kdy se regionem Kolínska začala stavět železniční dráha, která spojovala Prahu a Českou Třebovou. Ve třetí třetině 19. století se dostavěla železnice ve směru na Velký Osek, která dále pokračovala do severních Čech. Kolín se tak stal významnou dopravní křižovatkou a na jeho území se rozšiřovala výroba i obchod.³² Kmoch si nemohl vybrat pro své působení lepší místo. Český statistický úřad uvádí, že v roce 1869 žilo v Kolíně 10 239 obyvatel. O zhruba dvacet let později to bylo již 14 481 obyvatel a konečně v roce 1910, tedy dva roky před Kmochovou smrtí, Kolín obývalo asi 18 138 obyvatel.³³ Žilo zde tedy početné publikum, které bylo členy Sokola, či jiných spolků, při jejichž akcích mohla Kmochova hudba hrát.

Kmoch se po absolvování učitelského ústavu v Praze dostal na školu v Suchdole u Kolína a posléze učil ve škole v Červených Pečkách. Vedle této své učitelské práce jezdil do Kolína, kde vypomáhal v kapele Josefa Borčického. Za Kmochova působení kapela získala na

³¹ MASEK, Vojtěch. František Kmoch mrtev in Týdeník *Slavie*. 1912, 1912 (3347), s. 4.

³² CHVALKOVSKÝ, K., František Kmoch, Praha, 1971, s. 14.

³³ Historický lexikon obcí ČR 1869–2005 – 1. díl [online]. [cit. 2014–12–12]. S. 104, 105, záznam 21. Dostupné online z: <https://www.czso.cz/csu/czso/historicky-lexikon-obci-ceske-republiky-2001-8771jn6lu9>.

kvalitě a v roce 1870 se stal František Kmoch jejím kapelníkem. Kolínský Sokol, který zadával všechny hry Borčickému, se pomalu, ale jistě začal orientovat na Kmocha. O rok později vznikla z iniciativy kolínského Sokola vlastní sokolská kapela. Kapelnictví bylo nabídnuto Kmochovi a ten jej s radostí přijal.³⁴ Jako rok vzniku Kmochovy dechové kapely se ale oficiálně udává rok 1872. Postupně se tak vytvořila dechová hudba, kterou řídil sám Kmoch. Tato hudba by se dala teoreticky rozdělit ještě na další tři tělesa: dechový, smyčcový a taneční orchestr, přičemž hudebníci, kteří zde hráli, ovládali hru na dva a více nástrojů a měnili je dle potřeby. Kmoch do své hudby rád přijímal vojenské veterány, protože byli nejen zárukou dobré hudební kvality, ale hlavně proto, že byli vzorem pilnosti a kázně. Mimo to za sebou měli často úctyhodnou hudební praxi.³⁵ Do kolínské Kmochovy hudby, která fungovala pod sokolskou záštitou, bylo třeba zajistit stejnokroje. Jednak proto, aby byla zvýrazněna příslušnost k Sokolu a dále pak z kázeňských důvodů. Na pořízení stejnokrojů byla vyhlášena sbírka mezi členy Sokola, ve které se vybralo sto šestnáct zlatých a co nestačilo, doplatili hudebníci sami. K tomuto účelu vznikla i úmluva, která je zajímavá tím, že je to první dokument signovaný Kmochem jako kapelníkem. Tento dokument navíc obsahuje i jména všech tehdejších členů kapely. Text úmluvy zněl takto: „*Kroj ten zaopatřil Sokol kolínský dav na něj sám 100 zl a 16 zl za čepice s tou výjimkou, by hudba ostatní doplatila. Kroj ten má vždy hudbě pouze sokolské zůstatí, kdyby však z hudby té některý člen odešel, nahradí mu nově příšlý úd polovičku oné částky, kterouž on sám byl na šat jeho dal a přestává zde nyní vlastnictví k šatu. [...]*“³⁶ Podoba tohoto stejnokroje byla vesměs stejná jako tehdejší klasický sokolský stejnokroj. Lišila se pouze čapka, která se nazývala kašket. Během let, ve kterých kapela působila, se často kroje měnily. Sokolské stejnokroje se také staly neodmyslitelnou součástí Kmochovy kolínské kapely.³⁷ Možná právě Kmochova kapela dala impuls všem budoucím dechovým kapelám, aby také hrály ve stejnokrojích. Kmochova kapela hrála při všemožných příležitostech a některé z těchto kulturních akcí byly ještě přímo zajištěné smlouvou se Sokolem. Byly to například koncerty hrané o nedělích a svátcích, ale i čtvrtetní věnečky.³⁸ O tom, jak oblíbené byly koncerty Kmochovy hudby na Dolejším ostrově v Kolíně, se rozepisuje tehdejší kolínský občan František Straka:

³⁴ CHVALKOVSKÝ, K., s. 24.

³⁵ Tamtéž, s. 70.

³⁶ Tamtéž, s. 73.

³⁷ Tamtéž, s. 74.

³⁸ Tamtéž, s. 77.

„Vzpomínám krásných koncertů na Dolejším ostrově, který byl tehdy celý zarostlý stromovím a křovinami a zvuk hudby jaksi byl právě větvemi zachycován: tam sedávalo obecnstvo na lavicích u stolů, které byly na kůlech. Čiperný hostinský Jindřich Harrer měl tam znamenité lahvové pivo, hoši od Punčocháře nosili preclíky, vlhkem vonící vzduch prosycen byl kouřem kub a viržinek a vousatí sousedé kolínští se zlatými prsteny a zlatými řetězy na břiších se svými manželkami nábožně poslouchali Kmochovu hudbu, ať hrál směs z *Rigoletta*, nebo z *Aidy*, nebo z *Prodané*, a mládež, která tehdy měla větší zájem o hudbu než dnes, poslouchala s nimi, tiše sedíc na lavičkách [...]“³⁹ Tato vzpomínka kolínského občana je krásným a upřímným dokladem toho, jaký formát a význam měly koncerty Kmochovy kapely. Lidé se vždy slušivě oblékli, vybrali nejlepší ozdoby, šperky a vyrazili ven, užít si příjemné atmosféry a potkat se se svými kolínskými sousedy.

Další hudební aktivitou, které se Kmochova kapela účastnila, byly takzvané zájezdy. Zde nešlo jen o to, někam dojet a odehrát tam koncert. Tyto zájezdy měly mnohem důmyslnější plán – posilovat národní cítění v občanech. K tomu, aby probudil ono národní cítění, vybíral Kmoch patřičný repertoár, který sestával hlavně z děl českých skladatelů. Mnohá tato díla sám Kmoch upravoval pro dechový orchestr.⁴⁰

2.2.2 KMOCHOVA TANEČNÍ KAPELA

Jak jsem nastínil dříve, Kmochova kapela sdružovala muzikanty, kteří ovládali hru na více nástrojů, a tak se kapelníkovi podařilo udělat z jedné velké kapely tři menší. Mluvím teď o tanečním orchestru, který vyhrával k tanci na tanečních plesech. Často se tak dělo v hostincích na vesnicích, kde to byla pro lidi jediná volba, jak si poslechnout světskou hudbu a ještě si i zatančit.⁴¹ Tato kapela byla všude vážená a dostávalo se jí značné péče. Ti, kteří si její produkci objednávali, často platili pěkné peníze a dobře se o kapelu starali. Muzikanti dostávali jídlo i pití a tak na tyto akce také rádi jezdili.⁴² Mezi tyto akce patřilo hraní o Silvestrech, na tanečních zábavách, věnečcích, při tanečních hodinách a na různých dalších společenských akcích, kde se tančilo. Úsměvnou společenskou událostí bylo „pochovávání basy“, které se konalo vždy na konec masopustního období. Basa, která symbolizovala

³⁹ František Straka in 60 let městské hudby kolínské. Kolín, 1932, s. 39.

⁴⁰ CHVALKOVSKÝ, K., 1971, s. 118.

⁴¹ Tamtéž, s. 81.

⁴² Tamtéž, s. 84.

hudbu a kapelu, se ověncila, ozdobila a v průvodu se odnesla k rybníku, do kterého se hodila. Nešlo však o klasickou basu, k tomuto účelu sloužila vyrobená maketa.⁴³

2.2.3 KMOCHŮV SYMFONICKÝ A SMYČCOVÝ ORCHESTR

Posledním tělesem, které Kmoch řídil a vlastně i sestavil, je smyčcový orchestr. Opět se jedná o soubor, kde hráli muzikanti z velké dechové kapely, kteří ovládali i hru na smyčcové nástroje. Bývali sem často zváni i sólisté z Národního divadla. Tyto koncerty se pak těšily velké oblibě. V roce 1887 Kmochův smyčcový orchestr předvedl nastudování *Stabat mater* od Antonína Dvořáka. František Kmoch při těchto hraních vystupoval jako dirigent, ale účastnil se i přímo hraní jako sólový houslista. Později však sólového hraní musel zanechat, kvůli namáhavé práci s kapelou a komponování svých skladeb.

2.3 DÍLO FRANTIŠKA KMOCHA A JEHO ODKAZ

Skladatelská činnost Františka Kmocha spočívala především v komponování drobnějších žánrů, jako byly například dobové tance: polka, třasák, mazurka, kvapík, dále pak písňové skladby pro orchestr a sólové nástroje, dále hudby ke cvičením a konečně – pochody.⁴⁴ Kmoch zkrátka komponoval to, po čem byla poptávka, co měl rád a na co jeho skladatelská aktivita a um stačily. Mezi jeho nejznámější pochody patří například skladba *Kolíne, Kolíne*, dále je pak vhodné zmínit vlastenecky laděný pochod *Česká muzika*, který se svým textem rozhodně dodával tehdejším občanům podporu a zesiloval národnostní cítění, když se v něm zpívá: „[...] *my svá práva ani jazyk vzít si nedáme, kdo se na nás opováží, tomu zahráme. Česká muzika, ta vždy pěkně hrála, žádných šumařů nikdy se nebála. Forte spustíme hned, dosti všech těch běd, jací jsme my muzikanti ať zví celý svět.*“ Všichni jistě známe lidovou píseň *Andulko šafářova*. Známe jí ponejvíce ve dvoučtvrtečním rytmu polky, potažmo pochodu, který vznikl právě z pera Františka Kmocha. Málokdo ale tuší, že tato píseň byla původně psána v rytmu valčíku, tedy v rytmu tříčtvrtovém. Tato změna taktu se projevila jako nejdůležitější změna a dodala lidové písni nový rozměr a přidala na dynamičnosti.⁴⁵ Změna rytmu, případně melodie, je často projevem diferenciacce jednotlivých aranžérů lidových písní.

⁴³ CHVALKOVSKÝ, K. František Kmoch, Praha, 1971, s. 86.

⁴⁴ KAPUSTA, J., 1974, s. 137.

⁴⁵ Tamtéž, s. 149.

Již na začátku 20. století figurovaly na evropském trhu rozličné nahrávací společnosti, které nahrávaly skladby Kmochovy hudby. Už v roce 1904 měli údajně technici z gramofonové společnosti Columbia v Praze pořídit nahrávky pochodů *Muziky, muziky; Kolíne, Kolíne a Můj koníček*. V říjnu 1906 zaznamenala tehdy největší gramofonová firma The Gramophon Company, Ltd. další Kmochův pochod *Pode mlejnem a Zelení hájové*. 14. srpna 1927 odvysílal Radiojournal živý přenos koncertu na počest Františka Kmocha, od jehož smrti uplynulo patnáct let.⁴⁶

Deset let po smrti Františka Kmocha, tedy v roce 1922 se stala Kmochova hudba Hudbou města Kolína, kterou vedl až do roku 1954 Alois Vlasák. Pod jeho vedením se kvalita orchestru ještě zvýšila a orchestr získával četná ocenění na celosvětových soutěžích. Od roku 1974 vedl tento orchestr Ivan Fišer, který na rozdíl od svých předchůdců byl jediným kapelníkem s vysokoškolským vzděláním. Za jeho vedení byl orchestr často zván ke koncertům převážně do zemí tehdejšího východního bloku. V současnosti je orchestr řízen Miloslavem Bulínem, který jej vede od roku 2009. Orchestr se jmenuje Městská hudba Františka Kmocha a pod Bulínovým vedením došlo k omlazení jak orchestru, tak i jeho repertoáru, který čerpá převážně i z aranží samotného Miloslava Bulína.⁴⁷ Nutno ještě vzpomenout Malý dechový orchestr, který je přidružen pod Městskou hudbu Františka Kmocha. Základ jeho repertoáru tvoří především česká lidová píseň.⁴⁸ Kmochův odkaz je tak nadále pěstován i v podobě každoročního festivalu Kmochův Kolín.

3 EMIL ŠTOLC

Další osobou, kterou jsem vybral do této práce, je Emil Štolc. I v jeho případě zůstávám na pomyslné mapě v současném Středočeském kraji, konkrétně v oblasti Mělnicka. Emil Štolc se narodil 28. října 1888 do rodiny lidového hudebníka a učitele hudby.⁴⁹ Jeho rodnou vsí se staly Chorušice, které leží asi patnáct kilometrů západně od Mladé Boleslavi a asi dvanáct

⁴⁶ KOUKAL, M., 2007, s. 43.

⁴⁷ Historie orchestru. Městská hudba Františka Kmocha Kolín [online]. [cit. 2021–10–8]. Dostupné z: <https://www.kmochovahudba.cz/index.php/o-nas/historie-orchestru>.

⁴⁸ Rozhovor Kláry Buckové s Jitkou Kříčkovou ze dne 30. 11. 2017 in BUCKOVÁ, K., 2017, s. 21.

⁴⁹ ČERNUŠÁK, G. Československý hudební slovník, Praha, 1965. s. 740.

kilometrů východně od Mělníka. V roce 1903 zahájil studium na pražské konzervatoři, kde se učil hře na varhany. Tato studia však nedokončil a v roce 1905 je opustil. V roce 1905, tedy ve svých šestnácti letech, se dostal do vojenské hudby v Kutné Hoře, kde působil jako hráč na křídlovku.⁵⁰ Po odchodu z Kutné Hory od vojenské hudby se Štolc dostal do Brandýsa nad Labem, kde získal místo kapelníka a působil zde mezi lety 1908–1912.⁵¹ Zde se také usadil a začal vydávat své vlastní skladby svým nákladem. V roce 1912 si na pražském Smíchově založil vlastní nakladatelství. Na Smíchově se později stal taktéž kapelníkem a o šest let později dirigentem sokolské hudby. Po skončení první světové války vytvořil Emil Štolc při smíchovském Sokolu hudební kroužek. Se smíchovskou sokolskou hudbou pak vyhrával na soutěžích napříč zemí a kapela dosáhla celostátního úspěchu.⁵² Od roku 1928 se stal kapelníkem Národní gardy. Tuto funkci vykonával zhruba do svých pětáctyřiceti let, kdy ho postihl neduh, který trápil velké množství hudebně aktivních osob. V roce 1933 ohluchl a ukončil kapelnickou činnost.⁵³ Emil Štolc si na své skladatelské konto může připsat přes tisíc skladeb převážně lehčího druhu. Mezi tyto skladby jsou řazeny pochody, tance, přede hry, směsi lidových písní, polky a valčíky. Věnoval se ale i vzdělávací činnosti v hudebním oboru a tak vydal i *Sborovou školu pro dechové nástroje*.⁵⁴ Emil Štolc umírá 1. července 1940 v Novém Vestci u Staré Boleslavi.⁵⁵ Jaký ale byl Štolc člověk, se není možné dovědět z literatury, ani z dobového tisku, ale z projevu členů Sokola při příležitosti odhalení pamětní desky na pražském Smíchově ze dne 25. června 2016. „*Byl to především člověk. Člověk plný života, Sokol a křídlovák tělem i duší. Jeho četné skladby, které dost často psal i svým přátelům, jsou vesměs radostné. Veselé polky, valčíky, desítky pochodů. Jeden z prvních takových věnoval svému pluku v Kutné Hoře. U hudeb rakouskouherské armády strávil celkem sedm let svého života. Nejprve jako křídlovák v Kutné Hoře, posléze jako kapelník u brandýského pluku. Do každé ze svých*

⁵⁰ Žesťový nástroj příbuzný trubce, na rozdíl od ní má však křídlovka širší trubici.

⁵¹ VRKOČOVÁ, L. Domovem hudby, Praha, 1988, s. 169.

⁵² Emil Štolc 25.06.2016. In Youtube [online]. 27. 6. 2016 [cit. 2022–02–01]. Dostupné z <https://www.youtube.com/watch?v=Mmy3ZcN0mrw>. Kanál uživatele Hanka Blaníková.

⁵³ MACEK, Petr. Štolc Emil. Český hudební slovník osob a institucí [online]., 1. 9. 2016 [cit. 2022–02–01]. Dostupné z: https://ceskyhudebnislovník.cz/slovník/index.php?option=com_mdictionary&task=record.record_detail&id=5662.

⁵⁴ ČERNUŠÁK, G. Tamtéž, s. 740.

⁵⁵ Tamtéž, s. 740.

skladeb dal kus sebe, svého cítění a své muzikantské duše.“⁵⁶ Z tohoto projevu lze usuzovat, že Štolc byl mezi lidmi velmi oblíbený, vyhledávaný a nepokazil žádnou legraci. Byl zároveň velmi oblíbený mezi členy Sokola.

3.1 DÍLO A HUDEBNÍ TĚLESA

Jak jsem již nastínil v předešlé kapitole, věnoval se Štolc především skladatelské a kapelnické činnosti. O jeho působení však nenacházím příliš zmínek v literatuře. Chtěl bych se tedy věnovat alespoň částečně jeho dílu a odkazu, který zanechal dalším generacím. Štolc napsal přes tisíc skladeb, mezi které patřily nejznámější polky a valčíky, ale hlavně pochody, které v duchu národnostního cítění skládal. Nejznámější z pochodů je ten s názvem *Šly panenky silnicí*. Ačkoli nápěv této písně pochází z lidových námětů, domnívám se, že Štolc ho rozepsal jako pochod až ve třicátých letech 20. století. Vychází totiž v Praze v roce 1931 v úpravě pro dechový orchestr⁵⁷ a o pět let později vychází i v úpravě pro orchestr smyčcový.⁵⁸ Z dobového tisku je možno zjistit i cenu, za kterou se tyto hudebniny prodávaly. Sešit, ve kterém byly rozepsané dva pochody, stál 10 korun. Konkrétně se jednalo o pochod *Šly panenky silnicí* a *Dítě vlasti*.⁵⁹ Díky velkému zájmu o jeho tvorbu usuzuji, že vydávání jeho děl tiskem v rozpisech pro různé party, bylo velmi příjemným ekonomickým přílepením. Oblibu, kterou měl skladatel Štolc k Sokolům, dokazuje i velké množství pochodů, věnovaných právě této organizaci. Jmenuji například *Jen výše švarný sokole*, *Pochod sokolek*, *Památný den Sokolstva* a mnoho dalších. Mezi smuteční pochody, jejichž je Štolc autorem, lze zařadit například *K věčnému spánku* a *Lehké odpočínutí*. Tyto pochody zaujímají své místo mezi pohřební hudbou dodnes. Za zmínku jistě stojí Štolcova polka *Kovárna v lese*, která je zajímavá tím, že k dokreslení atmosféry lesní kovárny jsou na nahrávce slyšet cinkavé zvuky, které mají znázorňovat cinkání kladiv o kovadlinu. Tato

⁵⁶ Emil Štolc 25.06.2016. In Youtube [online]. 27. 6. 2016 [cit. 2022-02-01]. Dostupné z <https://www.youtube.com/watch?v=Mmy3ZcN0mrw>. Kanál uživatele Hanka Blaníková.

⁵⁷ ŠTOLC, Emil. *Šly panenky; Dítě vlasti*. Praha: E. Štolc, 1931.

⁵⁸ ŠTOLC, Emil. *Sletový (Šly panenky silnicí); Národní (Ó Velvary): dva populární pochody*. Praha: E. Štolc, 1936.

⁵⁹ RANDÉ, K. *Bibliografický katalog Československé republiky: literární tvorba z roku 1931 vyjma díla periodická*. Praha, 1932. s. 383.

polka byla nahrána americkou gramofonovou společností Victor⁶⁰ v roce 1917.⁶¹ Štolc složil také velké množství taneční hudby pro různé společenské tance. Jedná se například o foxtrot *Jen tobě*, tango *Červený květ*, mazurku *Jen tobě* a spoustu dalších.

3.2 OCHRANNÝ SVAZ AUTORSKÝ

Na počátku 20. století se spolu s rostoucím množstvím orchestrů a uměleckých uskupení zvyšovala i nutnost zřízení tzv. kolektivního správce, který by měl za úkol hlídat distribuci uměleckých děl a odpovídající částku, vyplácenou autorovi za jejich produkci. S prvotními nápady přišel JUDr. Jan Löwenbach a později Karel Boleslav Jirák.⁶² Realizovat tyto snahy se však podařilo až skupině, ve které se kromě Emila Štolce nacházel například i Karel Hašler. Skupina, ve které byli i tyto dva jmenovaní, se sešla 9. října 1919 na valné hromadě, kde odsouhlasila a ustanovila vznik Ochranného sdružení československých skladatelů, spisovatelů a nakladatelů zapsané společenstvo s ručením omezeným v Praze.⁶³ Tak vznikla v pražské Bubenči předchůdkyně dnešní společnosti OSA, která ve svých stanovách⁶⁴ odkazuje na tuto původní organizaci, jež byla ustanovena už v roce 1919. Tato společnost v současné době zastupuje přes čtyři miliony umělců z celého světa. Další podobnou organizací, která vykonává obdobnou činnost v podobě kolektivní správy je INTERGRAM. Tato organizace vznikla až v roce 1990.

4 JAROMÍR VEJVODA

4.1 OSOBNÍ ŽIVOT JAROMÍRA VEJVODY

Příběh nadějněho mladého muzikanta Jaromíra Vejvody začíná už v roce 1834, kdy se 22. března narodil jeho otec, Josef Vejvoda, ze kterého se později stal zednický mistr, ale ovšem i starostlivý otec pěti synů. Zde jsem našel zajímavou paralelu s životem Františka Kmocha,

⁶⁰ Nahrávka pod číslem 69827 Victor ze dne 23. října 1917.

⁶¹ Štolc Emil [online]. [cit. 2022–02–01]. Dostupné z: <https://www.chorusice.cz/o-obci/osobnosti-rodaci/stolc-emil/>.

⁶² BURDA, M. Praha, 2017, s. 5.

⁶³ BURDA, M. Praha, 2017, s. 6.

⁶⁴ Stanovy společnosti OSA [online]. [cit. 2022–02–01] Dostupné z: <https://www.osa.cz/ke-stazeni/ostatni/>.

který byl také z pěti dětí – synů. Jelikož se v zimě nestavělo a nebyla tudíž pro zedníky práce, přivydělával si Josef Vejvoda hraním. Později přejal stavitelskou živnost jeho prostředním syn, také Josef, a spolu s ní si vzal na starost i jeho malou kapelu. Tento syn, který se narodil 5. července 1871 později velmi pěkně hrál na housle, křídlovku, flétnu a ovládal i hru na kontrabas.⁶⁵ Josef Vejvoda se v roce 1919 stal majitelem rodinného domu č.p. 453, kde fungovala restaurace a scházelo se zde velké množství zbraslavských občanů nad dobrým pivem a jídlem.⁶⁶ Své místo tu našla i kapela Josefa Vejvody, která zde často hrávala k poslechu anebo zde prováděla své zkoušky. Do tohoto domu přibyl 28. března 1902 další člen. Byl jím Jaromír Vejvoda, pozdější král české polky, jak se mu dnes přezdívá. Malý Jaromír se již velice brzo naučil hrát na housle, ale i na trubku a křídlovku. Později, když mu bylo osmnáct let a nastala doba, kdy mladí muži odcházeli vykonat službu vlasti, našel v novinách inzerát, ve kterém brněnská vojenská hudba hledala nové mladé muzikanty. Neváhal a vydal se na cestu. Po úspěšném složení přijímací zkoušky se stal muzikantem u desátého pluku.⁶⁷ Vojenská hudba nebyla v rodě Vejvodových nikterak cizím pojmem. Strýc Bohumil, byl vojenským kapelníkem a Josef Vejvoda, otec Jaromíra, řídil vojenskou hudbu v pražském Karlíně. O pár let později, tedy v roce 1923, se Jaromír vrátil z vojenské služby zpět do civilu a po svém otci převzal řízení kapely. V roce 1927 přišla nevídaná a pro samotného Jaromíra Vejvodu možná i nečekaná věc. Seděl u klavíru v jejich hospodě a jen tak si pro sebe drnkal. Náhle si uvědomil, že neustále opakuje ten samý motiv. Tento motiv rozvinul a o dva roky později ho dokončil. Tak vznikla *Modřanská polka – budoucí Škoda lásky*. O té se však podrobněji zmíním v samostatné kapitole. V roce 1935, konkrétně 10. září, se Vejvoda oženil s Boženou Zamrazilovou. Se svojí ženou žili společně ve Vraném nad Vltavou, v domě s číslem popisným 140. V tomto domě provozovala rodina Zamrazilova hospodu. Ačkoliv Vejvoda de facto vyrůstal v hostinském prostředí a nadále v něm žil i po svatbě, nikdy neholdoval alkoholu a byl téměř abstinent.⁶⁸

Vejvoda díky své *Modřanské polce* zažíval mnoho krásných chvil a lidé byli šťastni, když její tóny mohli slyšet. Nemuselo to tak ale být. Vždyť ke konci druhé světové války šlo

⁶⁵ KOUKAL, M., *Sága rodu Vejvodů*, Praha, 2005, s. 11.

⁶⁶ V současnosti se zde stále nachází restaurace, která nese název *Škoda lásky*. Pojmenovaná je po největším hitu, který Jaromír Vejvoda napsal.

⁶⁷ KOUKAL, M., *Tamtéž*, s. 11.

⁶⁸ Pamětní deska Jaromíra Vejvody ve Vraném nad Vltavou [online]. [cit. 2021–10–09]. Dostupné z: <https://www.kudyznudy.cz/aktivity/pametni-deska-jaromira-vejvody-ve-vranem-nad-vltav>.

Jaromíru Vejvodovi doslova o život. Když lidé cítili, že se blíží konec války a porážka Německa je na dohled, začali likvidovat nacistické symboly a přemazávat německé nápisy. Nelenil ani Jaromír se svým otcem Josefem. Najednou se však objevili příslušníci SS a schylovalo se ke špatnému konci – hrozilo jim zastřelení. V posledním okamžiku se objevil major wehrmachtu a sjednal pořádek. Tím pravděpodobně zachránil život Josefa i Jaromíra.⁶⁹ Ani po druhé světové válce neměl Jaromír Vejvoda na růžích ustláno. Tehdejší režim mu byl v patách a nic neměl zadarmo. Hrozil mu dokonce i pracovní tábor, kam se naštěstí nedostal. Vděčí za to jeho známým, lékařům, kteří mu potvrdili, že má tuberkulózu. Po roce 1948 Vejvodovi navíc komunistický režim zrušil živnost na provozování kapelnictví a Vejvoda tak s těžkým srdcem musel svoji kapelu rozpustit a jít pracovat jako skladník do firmy ČKD v Modřanech.⁷⁰ Pravděpodobně to bylo kvůli tomu, že Škodu lásky si zpívali jak Angličané, tak Američané, kteří byli tehdy našimi hlavními imperialistickými „nepřáteli“. Pověstným přilitím oleje do ohně se stala i emigrace textaře Vaška Zemana⁷¹ do Kanady. Zeman od roku 1934 do roku 1947 otextoval sedmatřicet Vejvodových skladeb.⁷² Za války, ale paradoxně i po ní, docházelo k cenzurním škrtům a změnám v textech písní. Během války vadilo Němcům přílišné národnostní cítění, po válce vadila komunistům v textech přítomnost Boha anebo skeptický náhled do budoucnosti, jako tomu bylo ve skladbě *Hrajte, já ráda tancuju*. Zpívá se v ní: „hrajte, já ráda tancuju, možná že zítra snad, už tady nebudu.“ Nový text zněl: „hrajte, já rada tancuju, hrajte tu píseň mou, kterou tak miluju.“ Cenzoři o ní řekli, že má velmi pesimistická slova a proto musel být text pozměněn.⁷³ Jaromír Vejvoda si v roce 1961 koupil v Modřanech svůj první domek. O sedm let později si postavil nový dům na pozemku své sestry na Zbraslavi, kde žil až do konce svého života. Jaromír Vejvoda zemřel v neděli 13. listopadu 1988 a nechal za sebou obrovský hudební odkaz v podobě světoznámých polek a valčíků.⁷⁴ Na posledním rozloučení s Jaromírem Vejvodou zazněly

⁶⁹ KOUKAL, M., 2005, s. 23.

⁷⁰ Tamtéž, s. 24.

⁷¹ Václav Zeman (1899-1987) byl český textař, který napsal mnoho textů k písním jako je například *Škoda lásky*, *Zelené háje*, *Ach bože lásko*, *Kdyby ty muziky nebyly*, *Černý kos*, *Už je to dávno* a spousta dalších. Mnoho informací se o jeho životě nedozvíme, protože po únoru 1948 emigroval do Kanady za svým úspěšným bratrem. Jeho jméno se tak v tehdejší Československu nesmělo nikde objevit. Domů už se nevrátil. Zemřel v roce 1987. KOUKAL, M., 2007, s. 123.

⁷² KOUKAL, M., 2005, s. 25.

⁷³ Tamtéž, s. 26.

⁷⁴ OSTREZÍ, S., 1995, s. 65.

tóny jeho valčíku *Poslední táborák*. Pohřben je na Zbraslavi v rodinné hrobce, kterou zdobí zlatá notová osnova s prvními takty světoznámé *Modřanské polky* – pozdější *Škodou lásky*.⁷⁵ Tak odešel král české polky, která jako žánr vznikla v dřívějších dobách jako protipól vídeňského valčíku.⁷⁶

4.2 DÍLO A HUDEBNÍ TĚLESA

Vejevoda se chopil taktovky a řízení kapely po návratu z vojenské služby v roce 1923, kdy toto vedení převzal od svého otce. Zkoušelo se tenkrát každý čtvrtek. To, jak se muzikantům dařilo plnit představy kapelníka, se dalo lehce poznat na kapelníkovi samotném. Pokud si pokládal ruku na srdce a díval se směrem vzhůru, bylo jasné, že není spokojen. Když ale spokojeně pochodoval po sále, vše bylo na dobré cestě.⁷⁷ Po nástupu komunistického režimu v roce 1948 zmizela Vejvodova kapela ze scény. Tedy, nezmizela úplně, přešla jen pod správu Komunálních služeb města Zbraslavi. Později, když začaly tát politické ledy, se podařilo přesvědčit tehdejšího kapelníka Jaromíra Vejvodu k návratu do kapely, která ale nesla již jméno Zbraslavanka. Od této doby je možné datovat návrat Vejvody zpět do kapely. Ovšem ale už jen na pozici dirigenta.⁷⁸ Při svých zájezdech a obecně při koncertech, které hrála Vejvodova hudba, platil vcelku přísný řád. Tím, že byl Vejvoda abstinentský a vyžadoval určitou kázeň, nedovoľoval svým muzikantům pít během produkce alkohol. Zakazoval jim ho dokonce i tehdy, kdy za muzikanty chodili lidé a zvali je na pití. Jednou to zašlo až tak daleko, že jistý muzikant byl vyhozen z kapely. Dostal honorář a Vejvoda mu řekl: „Teď jdi a už sem nechod“. U mě si navždycky s hraním skončil.“⁷⁹ Vejvodova kapela jezdila i na častá zahraniční vystoupení, patřičně se všemožnými potvrzeními a doložkami. Nejraději měl Jaromír Vejvoda rakouské hlavní město Vídeň. Naposledy dirigoval Vejvoda svoji kapelu ve vídeňském Prátru v roce 1972, když mu bylo sedmdesát let. Tehdy se tam potkal s další ikonou československé hudební scény – Waldemarem Matuškou. Ten Vejvodu poprosil, zdali by si s jeho kapelou nemohl zazpívat. O pár chvil později již zpíval před natěšeným publikem Vejvodovu píseň *Šumařinka*.⁸⁰ Mezi nejznámější hity, které Vejvoda

⁷⁵ KOUKAL, M., 2005, s. 47.

⁷⁶ KOUKAL, M., 2007, s. 21.

⁷⁷ Tamtéž, s. 14.

⁷⁸ KOUKAL, M., 2005, s. 27.

⁷⁹ Tamtéž, s. 35.

⁸⁰ KOUKAL, M., 2005, s. 29.

napsal, patří polky *Hrajte, já rada tancuju*, *Šumařinka*, *Zbraslavská polka*, *Zelené háje* a spoustu dalších. Ovšem hitem číslo jedna, který Vejvodu proslavil, se stala *Modřanská polka*, o které pojednám v další kapitole. Jaromíru Vejvodovi vděčíme nejen za krásnou hudbu, kterou skládal, ale i za propagaci české hudební tvorby v zahraničí, kam se jeho hudební kousky často dostávaly. Z těchto zemí jmenuji hlavně Německo, kde se naše písně těší velké oblibě a jejich texty se přepisují do němčiny.⁸¹ Často se tak ale děje na úkor původního příběhu textu.

4.2.1 ŠKODA LÁSKY ANEB HIT TISÍCILETÍ

V této části chci pojednat o skladbě, která proslavila Jaromíra Vejvodu po celém světě a proto si troufám říci, že si zaslouží samostatnou kapitolu.

Tato skladba, která proslavila nejen Jaromíra Vejvodu, ale snad i celé Československo, určitě nevznikla záměrně. Vznikla skromně, v domácích podmínkách a naprosto bez úmyslu. V roce 1927 totiž Jaromír Vejvoda seděl u klavíru v jejich hospodě a jen si brnkal. Najednou mu došlo, že už po několikáté hraje na klavír stejný motiv. Tento motiv pak dále rozvinul a vylepšil a v roce 1929 k němu vymyslel i ikonickou basfiguru.⁸² Tak byla dokončena polka, která dostala název *Modřanská*.⁸³ Skladba to byla tak pěkná a úspěšná, že ji chtěly další kapely, aby ji mohly zařadit do svého repertoáru. Vejvoda tomu tak ale nechtěl. Chtěl ji hrát pouze se svojí kapelou. Prvnímu, komu ji „půjčil“ byl dirigent Emil Kaplánek, který tuto polku zahrál v přeplněném sále Lucerny. Tím odstartoval doslova „zlatou horečku“ po této polce. Každá kapela ji chtěla hrát a všichni chtěli notové záznamy, které však tiskem nikde nevycházely. První záznam *Modřanské polky* byl nahrán v roce 1934 nahrávací společností ESTA.⁸⁴ Záznam byl nahrán na šelakovou gramofonovou desku, na jejíž první straně byla nahrávka *Zbraslavské polky* a na druhé straně nahrávka *Modřanské polky*.⁸⁵ Možná tomu chtěl osud, nebo to byla náhoda, ale jednoho dne se ve zbraslavském holičství objevil Vejvodův kamarád a sdělil mu, že druhý den se chystá do Prahy. Vejvoda ho požádal, aby

⁸¹ Mnohdy jsou samozřejmě texty přepsané do německého jazyka. Česká *Škoda lásky* je v Německu známá pod názvem *Rosamunde*, Poncarova polka *Přes dvě vesnice* je známá jako *Über zwei Dörfer*.

⁸² Basfigura je část skladby, kdy hraje sólo basový nástroj. Délka tohoto úseku je nejčastěji osm taktů.

⁸³ KOUKAL, M., 2007, s. 102.

⁸⁴ Tamtéž, s. 102.

⁸⁵ Opusové číslo nahrávky je ESTA 7329, rok 1934.

se zastavil u „Hoffmanky“⁸⁶ a zakoupil mu jedno nové tango, které právě vyšlo. Když Vejvodův přítel přijel do vydavatelství a zakoupil slíbené tango, vyzvídala ho vdova po vydavateli Hoffmanovi, zdali neví, co je to zač *Modřanská polka*. Tehdy o ní byl všude opravdu veliký zájem. Na tento popud Vejvoda *Modřanskou polku* rozepsal pro smyčcový a dechový orchestr a den po svých dvaatřicátých narozeninách, tedy 29. března 1934, podepsal smlouvu, která zaručila nejen pěkný výdělek, ale i to, že se polka roznese po celém světě.⁸⁷ *Modřanská polka*, neboli *Škoda lásky* byla zaregistrována u Ochranného svazu autorů ke dni 7. června 1934. Vejvoda za svoji skladbu dostal sto padesát korun, ale jak sám říkal, nedělal to pro peníze, ale pro lásku k hudbě a zkrátka proto, aby se jeho píseň šířila co nejvíce po světě. Ta se dostala záhy i do Německa, kde mělo Hoffmanovo vydavatelství pobočku. V roce 1939 koupilo práva k vydávání této písně americké nakladatelství Shapiro and Bernstein a tím odstartovalo vlnu dalšího vzestupu zájmu o tuto českou polku. Američané jí zpívali pod názvem *Beer Barrel Polka – Roll Out The Barrels* – česky bychom to přeložili jako „Polka pivního sudu – Vyvalte sudy ven“. To byla i první strofa v anglickém textu této české polky. Další úpravy se jí dostalo v době druhé světové války, kdy ji americké námořnictvo zpívalo s textem *Here comes the Navy!* K oblíbenosti této české skladby přispělo i americké trio *The Andrews Sisters*⁸⁸, které v roce 1939 nahrálo tuto píseň.⁸⁹ Zájem o ni projevil i světoznámý orchestr Glenna Millera.⁹⁰ Obecně se o této písni říká, že pomohla vyhrát druhou světovou válku. Zpívali si ji snad všichni lidé po celém světě. *Škoda lásky* se stala hitem století ve stejnojmenné prestižní anketě. Vítěznou cenu přišli přebrat všichni tři synové Jaromíra Vejvody 8. ledna 2000 během přímého televizního přenosu.⁹¹ Co může být větší poctou skladateli a kapelníkovi, než to, že i bez mála pětasedmdesát let po napsání prvních taktů této písně o ní veřejnost stále jeví neutichající zájem a na koncertě se dožaduje přídavků.

⁸⁶ Hoffmanovo vydavatelství v Karlově ulici 29.

⁸⁷ KOUKAL, M., 2005, s. 17.

⁸⁸ Americké ženské vokální trio, zpívající v harmonii, původem z Minnesoty.

⁸⁹ Nahrávka byla zaznamenána na šelakové desce pod vydavatelstvím Decca pod opusovým číslem 2462, rok 1939.

⁹⁰ KOUKAL, M., 2005, s. 19.

⁹¹ Tamtéž, s. 48.

5 JAN SLABÁK

Posledním z velikánů dechové hudby, kterého jsem si vybral, bude dosud žijící kapelník světoznámé kapely Moravanka – Jan Slabák.

Jan Slabák jako jediný z probíraných kapelníků a hudebníků reprezentuje Moravu. Konkrétně se jedná o oblasti Slovácka a dále pak o oblasti okolo Brna. Příběh tohoto slavného kapelníka začíná v roce 1902 v Ježově⁹², kdy se narodil otec Jana Slabáka František. Povoláním byl zedník v cukrovaru. Františkovi se postupně narodily čtyři děti, z nichž nejmladší byl Jan. Měl ještě sestru Libuši a dva bratry – Františka a Josefa. Jan Slabák se narodil jako poslední, ze čtyř sourozenců v pondělí 24. března 1941. Celé dětství prožil Jan Slabák v rodných Kelčanech, kde vyrůstal a žil spolu s rodinou v malém hospodářství, kde chovali králíky, slepice, husy – zkrátka běžné domácí zvířectvo. Už tehdy se u Slabáka projevila láska ke koním, které však doma neměli. S koňmi se poprvé více Slabák setkal až v době, kdy mu bylo kolem osmi let. Rád chodil kolem státního statku a nabízel tam svou pomoc. Jeho matka ho tam ale neviděla ráda, jelikož znala ne příliš vytríbenou mluvu kočí a pacholků. Vzhledem k tomu, že Slabák nevyrůstal sám a výdělek jeho otce jakožto zedníka nebyl nijak vysoký, museli se oba jeho rodiče ohánět při zajišťování peněz a jídla pro svoji rodinu. Na malého Jana tak příliš času neměli.⁹³ Jak čas plynul, přišla i na Slabáka první léta povinné školní docházky a do první třídy nastoupil k 1. září 1946, tedy rok po skončení útrap druhé světové války. Tehdy poprvé objevil kouzlo nástroje, se kterým bude neodmyslitelně spojován po celý svůj život – trumpetu. Poprvé ji vídal a slýchal při tancovačkách na vsi. Okouzlen byl hlavně trumpetistou kapely Skoroňáci. Tak se mladý Jan Slabák dostal ke svému životnímu nástroji. Po ukončení povinné školní docházky na měšťanské škole v Kyjově vyvstala otázka, nad kterou přemýšlí rodiče všech dětí a sice co s ním bude dál. Finanční situace úplně nedovolovala poslat dalšího potomka na střední školu a tak se díky známosti svého bratra Františka dostal mladý Jan do kyjovské sklárny Moravia.⁹⁴ Od počátečních lehčích prací se postupně dostal až k práci podavače a tam také skončil. Jeho výplata šla do rodinného rozpočtu celá, ale Slabákovi zbylo to, co si vydělal hraním na vesnických tancovačkách. Tyto vesnické zábavy a tancovačky však přestaly Slabákovi stačit a tak se rozhodl, že se ve své zálibě, tedy hře na trubku, zdokonalí. Tato šlechetná myšlenka

⁹² Ježov je malá veska asi sedm kilometrů severozápadně od Kyjova.

⁹³ MAJER, J., 1997, s. 17.

⁹⁴ Tamtéž, s. 26.

však nenašla u rodičů ani zdaleka pochopení a tak se vše odehrávalo potají. Prvotním impulsem se stalo vyprávění jeho kolegy ze skláren, Josefa Wenzla. Ten jezdil do Brna za profesorem Smékalem, který ho vyučoval. Wenzl, okouzlen Brnem a dojmy, které tam získal, vše líčil Slabákovi a ten se rozhodl, že to také zkusí. Tajně dojížděl do Brna na hodiny a pilně se připravoval na přijímací zkoušky na brněnskou konzervatoř. Jak lze tušit, Slabák byl na konzervatoř přijat a nakonec i doma tento fakt jeho rodiče přijali s pochopením.⁹⁵ Roku 1956 se Slabák stal studentem brněnské konzervatoře, kde ho v jeho hlavním studijním předmětu – hře na trubku – vyučoval Josef Lukáš. Ani na konzervatoři neměl však nikdo na růžích ustláno. Většina studentů si chtěla přivydělávat hraním v amatérských orchestrech, Slabáka nevyjímaje. To se však nelíbilo jejich tehdejšími profesorům, z nichž někteří jim to dokonce přísně zakazovali. Po jednom konfliktu, který měl Slabák s profesorem Lukášem, se nad ním začala stahovat mračna a zdálo se, že Slabák nedostuduje. Potom, co ale vyhrál první místo na soutěži konzervatoří z Brna a Bratislavy, měl tehdejší ředitel konzervatoře prohlásit: „Ten chlapec dostudovat musí!“⁹⁶ Kvůli svému původu a elementárnímu vzdělání nebyl Slabák vždy středem kolektivu a bral to také za jakýsi handicap. Mnoho jeho kolegů studentů pocházelo z Brna a měli za sebou úspěšně složené maturitní zkoušky, hráli v kapelách a orchestrech a měli mezi sebou už nějaké přátelské vztahy. Díky své povaze se ale Slabák rychle seznamoval a některá přátelství, která navázal při svých studijních letech na konzervatoři, mu vydržela až do dnešních dob. Poslední rok konzervatoře dostudoval Jan Slabák při zaměstnání a shodou okolností se ještě před samotným završením studia stačil dostat i do předního hudebního tělesa, jakým byla Státní filharmonie. Se začátkem nové životní etapy ve Státní filharmonii přišla i první láska, která vydržela přes deset let a vzešel z ní první Slabákův potomek – dcera Kateřina. Díky slušnému platu si mladá Slabáková rodina žila vcelku hezky.⁹⁷ Ke konci sedmdesátých let se však Slabák po návratu z třítýdenního zájezdu po Itálii vrátil do prázdného bytu, kde na něj nečekala ani dcera Kateřina, ani manželka. Rozvodové stání se konalo za necelé dva roky. Jelikož v této době vzniká Moravanka, říká se, že Slabák vyměnil ženu za kapelu. Abych mohl zcela správně nastínit pohled na Slabákův osobní život, musím se samozřejmě ještě zaměřit i na Slabákovu

⁹⁵ MAJER, J., 1997, s. 28.

⁹⁶ Tamtéž, s. 31.

⁹⁷ Nutno upozornit, že průměrná mzda v roce 1959 byla 1429 korun československých. Dostupné z: https://www.lidovky.cz/relax/zajimavosti/pred-sto-lety-vydelaval-univerzitni-profesor-stejne-jako-ministr.A180909_121351_ln-zajimavosti_krku. [cit. 2021–10–20].

druhou ženu, Ivanu. Seznámení s osudovou ženou proběhlo na koncertě, kde vlastně ani Ivana neměla původně být.⁹⁸ Každý koncert Moravanky totiž doprovázeli určití herci, kteří svým vystoupením zaplňovali přestávky, aby si kapela mohla oddechnout. Tyto koncerty pak uváděla Kateřina Kalendová, která se však na onen osudný koncert v Miloticích nemohla kvůli svému angažmá dostavit. Slabák si vzpomněl, že ho jednou někdo upozornil na pohlednou absolventku filozofické fakulty a zároveň televizní hlasatelku z Brna, kterou později kontaktoval. Jelikož Ivana neholdovala dechové hudbě a spolupracovala pouze s bigbeatovou kapelou *Junior Speakers*, stavěla se k zamýšlenému angažmá poněkud rezervovaně. Po dlouhém Slabákově přemlouvání však svolila a do Milotic opravdu přijela. Slabákova kapela na ni velice zapůsobila a ke všemu ji ještě skvěle sedl slovácký kroj. Tak se stalo, že Ivana přijela a dá se říci, že už nikdy neodjela. Slabák byl v té době již opět svobodný, nebo lépe řečeno, byl již rozvedený a tak nic nebránilo tomu, aby se Ivaně, která se mu líbila, začal dvořit. 22. července 1976 se Slabák s Ivanou oženil a po dalších šesti letech se jim narodil syn Jan.⁹⁹ Je pravdou, že Slabákova žena Ivana se nezaleká ani písňové tvorby a napsala pár textů, které jsou k nerozeznání od tradičních lidových písní. Jmenuji například skladby *Vinohrady moje*, *Povězte mně mamko*, *Ty kelčanské vinohrady* nebo *Na hodech muzika vyhrávala*, které Moravanka dodnes hraje. Tyto písně patří mezi stálice jejího repertoáru. Rovněž jsou tyto písně nahrány na gramofonových deskách. Seznámení Jana a Ivany tak vypadá jako velice výhodná věc. Dva lidé se mají rádi, jsou spolu a ještě jim to funguje po profesní stránce. O Moravance se však rozepíší až v následující kapitole.

5.1 DÍLO A HUDEBNÍ TĚLESA

Slabák vyrůstal v rodině, kde hudba nebyla členům domácnosti cizí, ale nebyla ani něčím samozřejmým. Jeho sestra i oba bratři ovládali nějaký nástroj – ať už to byla harmonika, trombón anebo housle. K tomu všemu znal mladý Slabák hlas své babičky z matčiny strany, která tehdy byla z celé rodiny snad nejvíce hudebně aktivní. Řídila malý sbor a skládala si texty ke kostelním písním. Právě muzikantské řemeslo se ke Slabákovi dostalo až při nástupu na měšťanskou školu v Kyjově. Tamější učitel, Josef Frýbort, tam vedl dětskou dechovou hudbu. Jeho práce se mu dařila a tak postupem času vznikl docela velký dechový orchestr, který na různých soutěžích získával velmi dobré hodnocení. Pod vedením Josefa Frýborta si náš budoucí kapelník světoznámé kapely vybral nástroj, který ho bude provázet až do konce

⁹⁸ Hovořím samozřejmě o budoucí Slabákově ženě Ivaně Slabákové, rozené Soukalové.

⁹⁹ MAJER, J., 1997, s. 69.

jeho života – trumpetu. Dalším učitelem, který značně ovlivnil dovednosti a hudební um u mladého Slabáka, byl Josef Šindler ze Skoronic.¹⁰⁰ Slabák se velmi rychle zdokonaloval ve svém hraní a tak není divu, že mu po vcelku krátké době byl svěřen part první křídlovky.¹⁰¹ První velký zlom ve Slabákově kariéře nastal s nástupem na brněnskou konzervatoř v roce 1956. Tam se mu otevřely dosud nevídané obzory a navázal zde nespočetná přátelství, z nichž některá vydržela až do dnešních dní. Konzervatoristé hrávali ve všemožných hudebních uskupeních ze dvou hlavních důvodů. Prvním byl ten, aby pocvičili a řádně se rozehráli a druhým důvodem bylo získání několika málo korun na přilepšenou ke studentskému životu. Jan Slabák během svých studií v Brně hrál například s těmito orchestry: *Orchestr Mirko Foreta*, *Orchestr Erika Knirsche*, *Strouhalova sedmička anebo Orchestr Medika*.¹⁰² Právě v posledním jmenovaném orchestru se Jan Slabák naučil swingovému frázování, které je typické pro jeho pozdější kapelu. Co se možná o Slabákově neví, je ta skutečnost, že si doma vyráběl vlastní korunky na zuby. Ke konci roku 1959 jeli autobusem z Prahy do Liberce na vystoupení. Když došlo k nehodě autobusu, skončil Slabák se třemi vyvrácenými zuby. Později došel až k tomu, že si vyráběl vlastní korunky, se kterými se mu hrálo již dobře a bez problémů. Dovolím si tak tvrdit, že Slabák z velké části vděčí za svůj um právě umělým korunkám, které si doma v kuchyni vyráběl.¹⁰³ V roce 1960 byl Slabák přijat do Státní filharmonie Brno. Tento mladý nadějný trumpetista se tak rázem ocitnul přímo mezi hudebními hvězdami tehdejšího muzikantského nebe. Tomuto pomyslnému nebi velel dirigent Jaroslav Vogel.¹⁰⁴ Spolu s brněnskou filharmonií se Slabákově naskytla možnost k vycestování do spřátelených zemí tehdejšího východního bloku. Netrvalo však dlouho a dveře byly otevřené i do Západního Německa, tehdejší NSR. Po vojenské službě, na kterou Slabák odcestoval do Prahy, se hned vrátil do Brna, aby mohl pokračovat ve svém angažmá v brněnské filharmonii. K tomu začal ještě externě studovat hru na trumpetu na brněnské JAMU. S červeným diplomem tam zakončil studium v roce

¹⁰⁰ Skoronice jsou obec ležící asi čtyři kilometry jihovýchodně od Kyjova.

¹⁰¹ MAJER, J., 1997, s. 25.

¹⁰² Tamtéž, s. 34–35.

¹⁰³ Tamtéž, s. 38.

¹⁰⁴ Jaroslav Vogel se narodil v roce 1896 v Plzni. Hudební vzdělání získal převážně v zahraničí na hudební akademii v Mnichově a v Paříži. Později získal i absolutorium na pražské konzervatoři. V letech 1927-1943 působil jako šéf opery v Moravské Ostravě. Rovněž je také autorem velké monografie o Leoši Janáčkovi. ČERNUŠÁK, G., 1965, s. 890.

1970.¹⁰⁵ Kořeny vycházející z rodného Slovácka však o sobě záhy daly vědět a Slabák stále cítil potřebu založit vlastní orchestr, který bude zaměřený na lidovou píseň a přiblíží slovácký folklor. Tak vznikla Moravanka. Slabák zde figuroval v pozici kapelníka, ale i aranžéra. S aranžemi skladeb mu nejprve pomáhal trumpetista a kapelník Strouhalovy sedmy, Dominik Strouhal. Slabák mu vždy sdělil svoje hudební představy a Strouhal je zaznamenal k Slabákově spokojenosti. Dalším aranžérem byl František Maňas. S tím byla spolupráce těžší, už pro jeho osobitý rukopis, který se Slabákovi ne vždy zamlouval a probíhalo zde jisté přetlačování o podobu písně. Nakonec vše dospělo k tomu, že si většinu písní pro Moravanku aranžoval právě Slabák sám. Slabákovým prvním dílem byla polka se stejným názvem, jako má kapela – tedy *Moravanka*. Touto polkou (ovšem ještě v aranži Dominika Strouhala) kapela zahajovala své koncerty.¹⁰⁶

5.1.1 MORAVANKA JANA SLABÁKA A JEJÍ CELOSVĚTOVÝ ÚSPĚCH

Než se zaměřím na samostatnou kapitolu o kapele Moravanka, je nutné se seznámit s prostředím, do kterého se tato kapela narodila. Dechová hudba byla na vrcholu své popularity a úspěšnosti zhruba ke konci devatenáctého a začátkem dvacátého století, kdy byla spojována především s kolínským kapelníkem Františkem Kmochem. Poté počala pomalu upadávat do pozadí zájmu veřejnosti s příchodem jazzu a tanečních orchestrů typu big band. Po druhé světové válce, kdy se u nás chopili moci komunisté v čele s Klementem Gottwaldem, byla dechová hudba skoro vymýcena a pomalu ji začala nahrazovat píseň budovatelská a jiné žánry.¹⁰⁷ Zajímavostí bylo i to, že od roku 1946 mohl mít svoji vlastní kapelu a provozovat ji na živnost téměř kdokoli. Stačilo vykonat zkoušku z ovládnutí hudebních nástrojů a teorie. O dva roky později to však již možné nebylo. Tehdy byl ustanoven Akční výbor Syndikátu českých výkonných umělců a později bylo zrušeno velké množství kapelnických živností.¹⁰⁸ Tímto aktem tedy tehdejší mocipáni zapříčinili zánik velkého množství malých kapel, ať už dechových anebo jiných. Do kapel, které přežily, byli umisťováni cenzoři, kteří dohlíželi na texty, které se v kapelách zpívaly. Tak docházelo k

¹⁰⁵ MAJER, J., 1997, s. 49.

¹⁰⁶ Tamtéž, s. 71.

¹⁰⁷ Budovatelská píseň byla jedním z pilířů komunistické propagandy nejen v Československu, ale i v dalších zemích. Sloužila k propagaci režimu, jeho vyzdvihování a měla učit obyvatele lásce k práci, k vlasti a k režimu.

¹⁰⁸ TKADLČÍK, R., 2012, s. 17.

tomu, že mnohé byly předělány tak, aby to vyhovovalo tehdejšímu režimu. To je případ Jaromíra Vejvody a jeho dvorního textaře Václava Zemana, který emigroval do Kanady.¹⁰⁹ Přesunu se ale dál, do začátku osmdesátých let, kdy českou hudební scénu opanovaly dva žánry – taneční swingové orchestry a normalizační pop. Slabák si samozřejmě všech těchto skutečností všiml a neustále přemýšlel, jak uskutečnit jistou renesanci lidové hudby v podání dechové kapely. Tak se stalo, že v roce 1972 vznikla dechová kapela, která dostala příznačný název Moravanka. Název, který jasně definuje, odkud kapela pochází, co hraje a na co odkazuje. Přídomek, který obsahuje jméno kapelníka, získala až později, o tom bude také řeč. Jak Slabák říkal: „*Při dobré dechovce, by si měl možnost každý zazpívat, ať již doma či na veřejnosti, nebo při tanečních zábavách.*“¹¹⁰ Do nové kapely obsadil Slabák na pozice hráčů mnoho svých kolegů z brněnské filharmonie. Tak zajistil vysokou kvalitu produkce a možnost hrát i velmi obtížné party svých aranží lidových písní. Jako repertoár využívá Slabák nejvíce lidové písně z oblasti Moravy, převážně Slovácka, které si předělává do svých aranžmá. V rozhovoru pro časopis Melodie se nechal slyšet, že někdy pouze vytvoří jakési schéma, ale kompletní instrumentaci a rozepsání zajistí trumpetista Dominik Strouhal.¹¹¹ Těmito změnami však u mnohých písní dojde ke změně melodie, nebo rytmu. S tímto však dokáže Slabák také pracovat a původní nápěvy jsou slyšet například v rubatových¹¹² úvodech písní. Abych tedy shrnul podobu nového orchestru, použiji přímo Slabákův popis kapely: „*Využil jsem lidové písně, která je a bude vždy krásná a živá, do níž jsem vložil svůj muzikantský naturel i své interpretační zkušenosti. Spojil jsem klasickou profesionální virtuositu se swingem a s citem pro lidovou píseň, ze které jsem vyrostl. Swing po slovácku!*“¹¹³ Když bylo jasno, co bude Moravanka hrát, komu a jak, mohlo začít první studiové nahrávání, aby bylo posluchačům co nabídnout. V prosinci 1971 se tedy muzikanti sešli v nahrávacím studiu a v únoru 1972 byly vypuštěny první nahrávky Moravanky do éteru brněnského rozhlasu. Reakce posluchačů na sebe nenechaly dlouho čekat. Do redakce brněnského rozhlasu začalo chodit velké množství dopisů a lidé se začali dožadovat na

¹⁰⁹ KOUKAL, M., 2005, s. 25.

¹¹⁰ Rozhovor Romana Tkadlčíka s Janem Slabákem ze dne 5. srpna 2012 in TKADLČÍK, R., Vývoj dechové hudby po roce 1970 s příchodem Moravanky, Brno, 2012, s. 24.

¹¹¹ Melodie: časopis, který hraje. Praha: Orbis, 1979, 17(11). s. 326. Dostupné také z:

<https://ndk.cz/uuid/uuid:8d6dffe0-279b-11e7-a77b-001018b5eb5c>. [cit. 2022-03-16].

¹¹² Výraz pro rytmickou a výrazovou svobodu. Rytmus a výraz skladby je korigován převážně dirigentem.

¹¹³ MAJER, J., 1997, s. 62.

tehdejších krajských agenturách po koncertech Moravanky. Počet vystoupení, ve kterých figurovala Moravanka, se začal zvyšovat a nastal problém s personálním zajištěním. Spousta muzikantů stále ještě byla ve službě brněnské filharmonie a tak vzniklo druhé i třetí obsazení Moravanky, aby nedocházelo k termínovým kolizím.¹¹⁴ Jak se usazoval počet muzikantů, tvořila se také skupina zpěváků, kteří s Moravankou stabilně vystupovali. Z těch nejznámějších bych chtěl vyzdvihnout zejména Jiřího Helána, Jožku Šmukaře, Květu Navrátilovou a Majku Vyoralovou. Ke zpěvákům se pak přidala nejprve jako konferenciérka Ivana Soukalová, která později přijala roli zpěvačky spolu s Danielou Magálovou, ale to až později.

Moravanka se po pár letech své existence octla v kritickém bodě, kdy si kapelník musel položit zásadní otázku – co bude dál. Často se stávalo, že angažmá ve filharmonii znemožnilo uskutečnit koncert Moravanky a oproti tomu nebyvali uvolnění hráči v Moravance ze svých mateřských orchestrů. Slabák si dlouho nechtěl připustit svůj odchod z filharmonie, ale přesto k němu došlo. Nastal však obtížný úkol – přesvědčit ostatní muzikanty z Moravanky, aby se společně se Slabákem vydali na cestu kočovného života ve jménu Moravanky. Po několika vyjednáváních se ustálil počet členů Moravanky a bylo nutné podat výpověď u svých stávajících zaměstnavatelů. Na začátku roku 1978 stála Moravanka na vlastních nohách a zdánlivě jí nic nebránilo v její činnosti.¹¹⁵ Není od věci seznámit se s tehdejším obsazením Moravanky, které vydrželo až do dramatických změn v roce 1985.

1. křídlovka – *Josef Polouček*

tuba – *Stanislav Šimek*

2. křídlovka – *Luboš Mach*

bicí nástroje – *Ivan Marek*

baskřídlovka a eufonium – *Vladimír Pfeffer, Jaroslav Zouhar*

klarinet – *Jožin Havelka, Jaroslav Fuksa, Jindřich Šmek, Jan Hlaváček*

trombón – *Josef Wenzl*

ženské zpěvy – *Ivana Slabáková, Majka Vyoralová, Jarka Prokopová*

doprovodné trumpety – *Pavel Pálenský, Jožin Leicher*

mužské zpěvy – *Jiří Helán, Jožka Černý, Jožka Šmukař*

¹¹⁴ MAJER, J., 1997, s. 66.

¹¹⁵ Tamtéž, s. 77.

Tito muzikanti byli zajisté obsazeni i na květnový koncert v brněnském rozhlasu z roku 1984. Program koncertu je znám díky dokumentu, který vyšel k příležitosti šedesátiletého výročí vzniku rozhlasu v Brně. Koncert začal 16. května 1984 v půl čtvrté odpoledne a trval zhruba hodinu. Během něj zazněly tehdy největší hity Moravanky: *Okolo měsíce*, *Na hodech muzika vyhrávala*, *Břeclavská kasárna*, *Pojďme spolu dokola*, *Kdybych já věděla*, *Okolo seče* a spousta dalších. Z programu je též možné vyčíst, že ženské zpěvy byly obsazeny Ivanou Slabákovou, Vendulou Práglovou a Jarmilou Kachyňovou. Mužské zpěvy zajišťoval Jiří Helán a Jožka Šmukař.¹¹⁶ Problémy nastaly tehdy, když si kapela zajistila vlastní koncerty, které se kryly s termíny, které dohodla Krajská agentura v Brně, pod kterou Moravanka spadala. Moravanka se později v roce 1978 dostala pod správu Pragokonzertu¹¹⁷, který měl monopol na zajišťování vystoupení v zahraničí pro české umělce. Díky spolupráci s Pragokonzertem se Moravance otevřely dveře nevídaných možností a příležitostí. Moravanka tak koncertovala s největšími hvězdami tehdejšího socialistického kulturního nebe, jako byla například Jiřina Bohdalová, Vladimír Menšík, Josef Zíma, Helena Růžičková, Vladimír Dvořák, Helena Vondráčková a nakonec i Karel Gott. Právě s Karlem Gottom Moravanka vyjela na společné turné po západní Evropě. V polovině osmdesátých let začal Slabák spolupracovat s hudebním vydavatelstvím PANTON, pro které se Moravanka brzy stala velmi dobrým vývozním artiklem. Chod Moravanky ale začal brzy skřípat. Co se zdálo být výhodným, tedy zahraniční koncerty pod záštitou Pragokonzertu, se později ukázalo jako přinejmenším zavádějící. Problémem totiž bylo rozdělování honorářů vystupujícím. Pragokonzert si z každého vystoupení účtoval čtyřicet procent. Zbytek honoráře byl poté rozdělen následovně: padesát procent honoráře bylo vyplaceno v hotovosti v německých markách a zbytek, tedy deset procent, bylo vyplaceno po příjezdu domů v tuzexových bonech.¹¹⁸ Ostatní soubory nebo umělci však byli vypláceni podle jiného klíče. Zůstala tu čtyřicetiprocentní srážka státu, avšak zbytek se dělil v jiném poměru a sice třicet

¹¹⁶ DRLÍK, Vojen. Pět dní ze šedesáti let: programový katalog k 60. výročí vzniku rozhlasu v Brně :1924–1984. Brno: Muzejní a vlastivědná společnost, 1984. s. [96]. Dostupné také z: <https://ndk.cz/uuid/uuid:2b1ff980-d2a6-11e8-9984-005056825209>.

¹¹⁷ Československá hudební a divadelní státní agentura, která zprostředkovává vystoupení československých umělců v cizině a navzájem. Udržovala styk s pořadateli kulturních událostí pomocí Krajských podniků pro film, koncerty a estrády. ČERNUŠÁK, G., 1965, s. 354.

¹¹⁸ Tuzexový bon byla jakási poukázka, kterou se dalo platit zboží v prodejnách Tuzex. Oficiálně měl jeden bon hodnotu jedné československé koruny, na černém trhu však jeho hodnota dosahovala často pěti korun.

procent v hotovosti, třicet procent v bonech. Je logické, že se to muzikantům nelíbilo, a tak se někteří rozhodli, že na další plánované turné nepojedou. Slabák musel zasáhnout. Z počátku se snažil vyjednávat s Pragokoncртом, ale neuspěl. Turné muselo proběhnout za každou cenu. Nezbylo tedy nic jiného, než hledat nové členy do kapely. Slabák dal před prázdninami výpověď celému souboru s tím, že výpověď měla trojí znění. Ti, kteří se rozhodli, že na turné pojedou, těm Slabák sdělil, že s nimi počítá i v nové kapele. Další členy pak čekala informace, že bude vypsán konkurz, do kterého se mohou přihlásit. Zbytek souboru měl práci se Slabákem již zpečetěnou navždy. Odpadlíci z Moravanky dokonce poslali dopis do Pragokoncrtu, ve kterém se dožadovali vysvětlení, proč jsou jejich honoráře takové. Při zkoumání se přišlo na to, že Moravanka má daňový dluh ve výši dvě stě tisíc korun, který je třeba splatit. Slabák měl dojednané muzikanty na turné a tak se nabízela možnost, že na část turné by jeli staří odpadlíci, aby tak zaplatili dluh. O tom však nemohla být řeč a tento moment se tak považuje za rozpad původní sestavy kapely Moravanka. Slabák musel celý dluh uhradit sám i za ty, kteří ho splatit odmítli. Až potom dostal povolení odjet na turné s příslibem, že se tato finanční záležitost vyřeší po jejich návratu.¹¹⁹ Aby toho nebylo málo, členové, kteří odešli, založili nový soubor. Tento soubor byl vesměs velmi podobný starému uskupení Moravanky. Změnil se však název. Změnou jediného písmene tak rázem byla na světě Moravěnka. Jan Slabák si tedy pro odlišení nechal patentovat název nový – Moravanka Jana Slabáka.¹²⁰ Konec se záštitou Pragokoncrtu znamenal i konec se zahraničními výjezdy. Tomu tak mělo být poté, co se Moravanka dostala pod správu Krajské agentury v Brně. Do sametové revoluce v roce 1989 se Moravance nežilo s lehkostí, kterou by si díky svému renomé zasloužila. Koncertů bylo pramálo a všemožných naschválů přibývalo. Množila se různá udání, stížnosti a přehrávky. I přes to všechno Slabák na svoji kapelu nezanevřel. Na lepší časy se začalo blýskat až po listopadovém převratu v roce 1989. Slabák stabilizoval obsazení kapely jak po stránce nástrojové, tak po stránce zpěvů a založil si vlastní agenturu, která má právo uzavírat kontrakty i v zahraničí. Značně se tím urychlily veškeré povolovací procesy a rovněž se zmenšila byrokratická zátěž.

Moravanka se přes veškeré své kotrmelece, které během svého působení nasbírala, stále drží v popředí dechových hudeb nejen na domácí půdě, ale i na evropské scéně. Vděčí za to nejen svému mistrnému projevu, ale i líbivým textům v podání Ivany Slabákové, Daniely

¹¹⁹ MAJER, J., 1997, s. 104.

¹²⁰ TKADLČÍK, R., 2012, s. 33.

Magálové a Břetislava Osičky. Je skvělým příkladem vytrvalosti a cílevědomosti kapelnického povolání a vůle obstát i v dnešní době. Na otázku zdali není čas předat žezlo v Moravance někomu jinému Slabák odpověděl: „*Nezapírám, že jsem na to myslel. Přece jen pětatřicet let je v životě kapely dlouhá doba; vždyť z původních muzikantů jich tady už moc není. Včera jsme však zase měli koncert v Žilině. A já si uvědomil, že jsme kdysi vystupovali za měsíc víc než čtyřicetkrát. Tak to ještě zkusím, je to přece můj život, dá se říct, že i moje dítě, které jsem vypiplal – i přes různé problémy.*“¹²¹ Do konce roku 2021 hrála Moravanka v tomto složení:¹²²

trubky – Fero Miko, Zbyněk Bilek, Jan Hlaváček, Pavel Pálenský, Jan Slabák

klarinet – Josef Kolář, Stanislav Pavlíček

tenor – Marian Juriga

baryton – Jiří Vydra

trombon – Pavel Vydra

tuba – Miroslav Lukeš

bicí – Milan Řihák

ženské zpěvy – Ivana Slabáková, Daniela Magálová

mužské zpěvy – Břetislav Osička, Jan Slabák

O tom, že by Moravanka mohla skončit, se začalo spekulovat už v prvním čtvrtletí roku 2021, kdy vyšel rozhovor s Janem Slabákem k příležitosti jeho osmdesátých narozenin. V něm uvedl, že až se uklidní situace s koronavirem, bude muset vyřešit budoucnost své kapely. V úvahu připadalo i to, že by ji předal někomu jinému, kdo by ji vedl. Slavný kapelník se již tehdy odvolával na svůj věk a zdraví: „*Přece jen už nejsme tak mladí, do toho juchání a zpívání už mi tak není. Navíc když máte někde odehrát čtyřhodinový koncert, je to dřina, z toho už bolí i ramena, klouby.*“¹²³ Moravanka za padesát let, kdy působila,

¹²¹ KOUKAL, M., 2007, s. 179.

¹²² Jan Slabák a Moravanka: Obsazení orchestru. Jan Slabák a Moravanka [online]. [cit. 2021–10–25]. Dostupné z: <http://www2.moravanka.eu/obsazeni-orchestru/>.

¹²³ Rozhovor s Janem Slabákem ze dne 24. 3. 2021, autorka Monika Hlaváčková, Brno. Dostupné online z: <https://www.ceskenoviny.cz/zpravy/jan-slabak-slavi-80-let-a-resi-co-bude-s-moravankou/2012898> [cit. 2022–01–02].

odehrála stovky, ba možná i tisíce koncertů. Ten úplně poslední se však uskutečnil v městysi Lomnice u Brna ve středu 29. prosince 2021. Tehdy si muzikanti naposledy oblékli své vesty, vzali desky s notami a naposled naživo potěšili svým osobitým a kvalitně provedeným vystoupením natěšené posluchače. V rozhovoru pro iRozhlas se Jan Slabák nechal slyšet: „*Je to blbý. Jako když umřete a jste pořád živej. Prožívají to všichni, i muzikanti.*“¹²⁴ S ohledem na svůj zdravotní stav tak Slabák dostal známého rčení, že v nejlepším je třeba přestat. Moravanka po padesáti letech bude těšit své posluchače pouze z nahrávek na deskách, kterých vydala kolem osmi desítek.

6 SOUČASNÉ DECHOVÉ KAPELY A JEJICH AKTIVITY

Dechová hudba to nemá v dnešní době jednoduché. Existují dva tábory, které se názorově liší. Jedni jsou skalními fanoušky a příznivci dechové hudby, druzí jí opovrhují. Dechová hudba se stala i součástí různých pověr a klišé, které o ní panují.¹²⁵ I přes to všechno vydržela dechová hudba až do dnešní doby a je stále živena mladými muzikanty, kteří se jí chtějí věnovat. Současná nabídka dechových hudeb je vcelku bohatá. Samozřejmě by se měl brát v potaz jako hodnotící prvek i jejich zvuková kvalita a celková profesionalita. Mezi ty dobře hrající kapely lze řadit tradiční moravské kapely, jako například Mistříňanka, Túfaranka, Stříbrňanka, Ištínci a další. Z českého prostředí například kapela Budvarka, Muzikanti z Jižních Čech anebo Veselka Ladislava Kubeše, to jsou ty tradiční české dechové kapely, které si našly místo v srdcích mnoha posluchačů. V podstatě můžu tvrdit, že skoro v každém regionu se nachází nějaká dechová hudba. Převážně se tyto kapely ale vyskytují tam, kde se nachází nějaká umělecká škola. Takové školy si často tvoří vlastní orchestry s různým zaměřením. Hrají tedy buď jako dechové orchestry skladby moderní anebo se orientují na skladby lidové a vznikne tím takzvaná dechovka. Kolínská rodačka Lucie Rapčáková vede

¹²⁴ Rozhovor s Janem Slabákem ze dne 29. 12. 2021, autorka Alena Hesová, Lomnice.

Dostupné online z: <https://www.irozhlas.cz/kultura/hudba/kapela-moravanka-dechova-hudba-konec-jan-slabak-lomnice->

[brno_2112300958_aur?fbclid=IwAR1pSY2jBqXqXB6sL8bFLmP115XZOHfj59HhIOe5CAYp_eMJ9v99Q67PoQ](https://www.irozhlas.cz/kultura/hudba/kapela-moravanka-dechova-hudba-konec-jan-slabak-lomnice-brno_2112300958_aur?fbclid=IwAR1pSY2jBqXqXB6sL8bFLmP115XZOHfj59HhIOe5CAYp_eMJ9v99Q67PoQ)

[cit. 2022–01–02].

¹²⁵ KONOPÁSKOVÁ, V. 2013, s. 83.

v současné době dechový orchestr, který vznikl pod ZUŠ Horní Počernice. Toto uskupení se každoročně vydává na několik přehlídek, kde díky své vysoké úrovni dosahuje skvělých výsledků. Tito mladí a talentovaní muzikanti se nezaleknou ani hraní náročné filmové hudby. V okolí Kolína funguje například dechová hudba Březovanka s kapelníkem Jiřím Vojtěchem a dále pak čáslavská dechová hudba Věnovanka s kapelníkem Václavem Musílkem. Na tradici Kmochovy dechové hudby navazuje úspěšný festival Kmochův Kolín¹²⁶, na který se každoročně sjíždějí dechové hudby z celé republiky. Obdobně je tomu i na pražské Zbraslavi, kde se koná festival Vejvodova Zbraslav. Tento festival odkazuje na slavného zbraslavského rodáka Jaromíra Vejvodu. Dirigentskou hůlku tam často přejímá jeho syn Josef Vejvoda, kterého je na Vejvodově Zbraslavi možno spatřit. Josef Vejvoda mimo jiné spolupracuje i s dechovou hudbou Věnovanka.

6.1 DECHOVÁ HUDBA VĚNOVANKA

Jedná se o dechovou hudbu, která byla založena Ing. Václavem Musílkem v roce 2012 a v roce 2022 tedy oslaví 10 let svojí existence. Věnovanka spojuje muzikanty z okolí Čáslavi, Kutné Hory a Kolína. Věkový průměr členů kapely činí 22 let, z čehož usuzuji, že zájem o dobrou dechovou hudbu má i mladší generace hudebníků. Nízký věk muzikantů byl hlavním důvodem, proč jsem tuto kapelu vybral k přiblížení. Dalším důvodem je i mé působení v této dechovce na pozici zpěváka a konferenciéra. Věnovanka se soustředí na skladby moravské, české, komorní, ale i moderní. Na soutěžích a přehlídkách se pravidelně umísťuje na vysokých příčkách a vozí četná ocenění. Věnovanka získala zlaté pásmo na soutěži dechových hudeb Vejvodova Zbraslav v letech 2014, 2015 a 2017. V roce 2018 si ze Zbraslavi přivezla dokonce zlaté pásmo s vyznamenáním. Z německého Bamberku si v roce 2017 přivezla ocenění třetí nejlepší dechovky v Evropě¹²⁷ a v roce 2019 si ze soutěže Euromusiktage in Bösel přivezla první místo v kategorii bigband a dvě druhá místa v kategorii orchestrů a brassbandů. V německém Böselu Věnovanka získala velice dobré ocenění se skladbou *Dostal jsem šavličku* v aranži Viliama Béréše, kterou jako jediná soutěžní kapela předvedla se zpěvem. Věnovanka dále pořádá festivaly dechových hudeb, které se konají každoročně v Čáslavi v Dusíkově divadle a těší se velké návštěvnosti. Mezi osobnosti české dechovkové scény, které spolupracovaly s Věnovankou a podílely se na

¹²⁶ Kmochův Kolín [online]. [cit. 2022-03-16]. Dostupné z: <https://www.kmochuvkolin.cz/>.

¹²⁷ Historie naší dechovky. *Věnovanka* [online]. [cit. 2022-03-16]. Dostupné z: <https://www.venovanka.cz/historie/>.

jejích koncertech, patří Josef Zíma, kterému se přezdívá král české dechovky. Dále pak s Věnovankou spolupracovali další významní zpěváci jako Jiří Škvára anebo Franta Uher. Právě Franta Uher, který pochází z moravského Lanžhotu, byl po dlouhá léta jedním ze zpěváků ve Slabákově Moravance a na koncertě s Věnovankou přispěl ke skvělé atmosféře zejména svou typickou veselou povahou a vynikající znalostí moravských písní. Věnovanka se zabývá i nahrávací činností a v letech 2016 a 2018 vydala dva hudební nosiče.¹²⁸ Další hudební nosič je v plánu během následujících let a Věnovanka na něm bude spolupracovat s hudebním režisérem a aranžérem Viliamem Béřešem.¹²⁹ V současné době je aktivita kapely ovlivněna celosvětovou pandemií koronaviru. Pokud to ale jde, vždy v neděli se kapela schází na pravidelných zkouškách a pracuje na svém programu, na který se mohou posluchači těšit na kulturních akcích, které kapela pořádá. Věnovanka se může pyšnit ještě jednou zajímavostí, kterou je její vlastní písňová tvorba. Klarinetista Jaroslav Šorejs studuje pardubickou konzervatoř a mimo jiné se věnuje i vlastní skladatelské činnosti. Je autorem mnoha skladeb, které kapela zařadila do svého repertoáru a pravidelně se objevují při její produkci. Polka *Kozohlodská hospůdka* z pera Jaroslava Šorejse vypráví o veselé atmosféře ve vesnickém hostinci nedaleko Čáslavi. Ve valčíku *Štěstí* zase autor vyznává lásku své milované slečně. Prošel celé Čechy, i světa kraj, až ji konečně našel.

Aktuální obsazení kapely pro rok 2022 je následující:

vedoucí souboru – *Václav Musílek*

trubky – *Václav Musílek, Lukáš Kůra, Kateřina Nešporová, Dominik Čermák, Věra Pithartová*

klarinet – *Jaroslav Šorejs, Anežka Bezoušková*

tenor – *Antonín Štěpánek*

baryton – *Michael Šulc*

tuba – *Marcela Musilková, Jakub Chmelař (alternace)*

bicí – *Martin Janovský*

ženské zpěvy – *Věra Chmelařová, Natálie Rudolská*

mužské zpěvy – *Lukáš Láznovský, Oldřich Košťál*

¹²⁸ Kompaktní disk *Splněná přání*, vydáno 14. 11. 2016. Kompaktní disk *Pozdrav z Čáslavi*, vydáno 1. 12. 2018.

¹²⁹ Rozhovor s Ing. Václavem Musílkem, kapelníkem DH Věnovanka [ústní sdělení]. Čáslav, 23. 1. 2022.

ZÁVĚR

V této bakalářské práci jsem se zabýval čtyřmi osobnostmi, které se zapsaly zlatým písmem do světa dechové hudby. Jejich profese, kapelnická anebo skladatelská, se jim stala osudem a všichni čtyři kapelníci ji vykonávali s náležitou pečlivostí, pílí, láskou a oddaností. Všechny osoby se narodily na území dnešní České republiky. Pokud bychom chtěli být více konkrétní, můžeme je rozdělit na historické země Čech (František Kmoch, Emil Štolc, Jaromír Vejvoda) a Moravy (Jan Slabák). V závěru se tedy zaměřím na to, v čem se vybraní kapelníci shodovali ve svých životních osudech a v čem se naopak lišili. Začal bych s Františkem Kmochem, rodákem ze Zásbuk, kterého jsme si vyličili jako učitele s ohromným hudebním talentem a láskou k hudbě. V roce 1869 začal Kmoch učit v Suchdole u Kolína a již v roce 1872 byl přeložen do Solopysk na místo prozatímního ředitele. Jelikož Kmoch po večerech doučoval děti hudbě a věnoval se koncertování po hostincích, byl později suspendován. Tato situace mu však do jisté míry velmi pomohla a možná mu udělala i radost, neboť se mohl plně věnovat tomu, co ho naplňovalo a dělalo šťastným i jeho okolí. Ve svých dvaadvaceti letech se stal kapelníkem sokolské hudby v Kolíně a o dalších deset let později se oženil s Josefou Kahlsovou a zplodil s ní pět dcer. Jelikož sledujeme životní strategie, počítám svatbu s Kahlsovou jako jednu z nich. Díky věnu, které do manželství Kahlsová přinesla, se mohl Kmoch věnovat naplno svým hudebním aktivitám a o něco méně se soustředit na ekonomickou stránku věci. Dovolím si tedy tvrdit, že za určité klíčové období považuji Kmochův život mezi dvaceti a třiceti lety. V této době se tedy dostal na vrchol své kariéry a stihl se usadit a založit rodinu. Kmoch umírá slepý a hluchý v roce 1912 ve věku čtyřiašedesáti let a zanechává za sebou obrovské množství děl, z nichž většina se hraje dodnes.

Dalším rozebíraným skladatelem byl rodák z Chorušic u Mělníka Emil Štolc. I Štolc se narodil do hudbou ovlivněné rodiny, kde jeho otec byl učitelem hudby a muzikantem. Mezi lety 1903–1905 studoval konzervatoř, kterou ale nedokončil a stal se vojákem v Kutné Hoře, kde hrál na trubku. Po odchodu z vojenské služby se přestěhoval do Brandýsa nad Labem, kde se ve svých dvaceti letech stává kapelníkem a začíná zde vydávat své skladby. Později zakládá na Smíchově své vlastní vydavatelství, stává se dirigentem sokolské hudby a v roce 1928, tedy ve svých čtyřiceti letech se stává dokonce kapelníkem Národní gardy. V roce 1931 vydává svoji nejznámější skladbu, pochod Šly panenky silnicí. Štolc umírá v roce 1940 v Novém Vestci u Staré Boleslavi. S Františkem Kmochem pojí Emila Štolce podobné

profesní zaměření, tedy komponování pochodů a lidových skladeb pro dechové orchestry. Pojítkem by mohla být i hluchota, kterou oba na sklonku svého života trpěli. Oba jmenovaní, tedy Kmoch i Štolc se stali kapelníky velmi mladí, když jim bylo kolem dvaceti let.

Posledním zástupcem a rodákem z Čech je zbraslavský skladatel Jaromír Vejvoda. I ten se narodil do muzikantské rodiny. Zde jsem našel úsměvnou paralelu v čísle pět – Kmoch měl pět dcer a Vejvoda byl z pěti bratrů. Zde ale podobnosti nekončí, je možné je najít i v dalších zkoumaných předmětech. Vejvoda se stal kapelníkem v roce 1923 ve svých jednadvaceti letech, tedy dokonce ještě o rok dříve než Kmoch a o rok později, než se kapelnictví ujal Štolc v Brandýse. Podobně jako u Štolce se i zde zaměřím na nejslavnější skladbu, která proslavila nejen Jaromíra Vejvodu, ale snad i celé Čechy. Tato píseň se stala jistým vývozním artiklem a znají ji lidé snad po celém světě. Jedná se o skladbu Škoda lásky, která vznikla v roce 1927 vcelku nevinným bříinkáním na piano. Tehdy pětadvacetiletý Vejvoda možná ani netušil, že složil hit tisíciletí, jak se této skladbě později začalo přezdívat. Ve svých třiatřiceti letech, tedy v roce 1935, se Vejvoda oženil s Boženou Zamrazilovou, se kterou žil až do konce svého života v roce 1988, kdy zemřel ve věku šestaosmdesáti let. Za správné rozhodnutí považuji odhodlání se k vydání písně Škoda lásky v notových zápisech k další distribuci. Vejvoda tak zajistil sobě, ale i svým potomkům, určité finanční zajištění do budoucnosti.

Posledním zástupcem a rovněž reprezentantem Moravy, kterého jsem vybral do této práce, je kelčanský rodák Jan Slabák. Slabák se narodil v roce 1941 v Kelčanech u Kyjova. S ikonickou trubkou, se kterou ho můžeme vídat na plakátech a fotografiích, se prvně setkal až na vesnických tancovačkách. Právě tam mu tento nástroj učaroval a doprovází ho po celý život. Cesta k hudebnímu životu však nebyla tak přímočará, jako u jeho kolegů, které rozebírám v této práci. Po ukončení základní školní docházky nedovoloval rodinný rozpočet, aby šel Slabák dál studovat. Nastoupil proto do kyjovské sklárny. Touha po zdokonalení se ve hře na trubku byla velmi silná a vedla až k tomu, že mladý Slabák tajně jezdil do Brna za profesorem Smékalem, který ho vyučoval. Tyto snahy se mu vyplatily a i přes počáteční rozpaky rodičů se v roce 1956 stal studentem konzervatoře a otevřely se mu brány do světa skvělých hudebních zkušeností a příležitostí. To bylo Slabákovi patnáct let. V roce 1960 se Slabák oženil se svojí první ženou, kterou byla zpěvačka Jitka Janoušková. Vztah ale nevydržel a s nástupem Moravanky se Slabák a Janoušková rozvedli. Slabák se tedy poprvé oženil už když mu bylo kolem dvaceti let. Největším Slabákovým trumfem v životě je však

založení kapely, která je neodmyslitelně spjatá s Moravou a lidovými písněmi. Moravanka natočila své první rozhlasové snímky na konci roku 1971 a v roce 1972 byla poprvé „vypuštěna“ mezi posluchače. Slabák se tak stal kapelníkem světoznámé kapely ve svých třiceti letech. Musím podotknout, že oproti ostatním kapelníkům, které srovnávám, se Slabák dal na kapelnictví zhruba o deset let později než ostatní. Mezi důvody, proč nezaložil kapelu dříve, řadím především jeho studia na konzervatoři, jeho angažmá v ostatních hudebních seskupeních, a tedy nedostatek času a tvůrčího prostoru pro další činnost. V roce 1976 se Slabák podruhé oženil se zpěvačkou a konferenciérkou Moravanky Ivanou Soukalovou. V době druhé svatby bylo Slabákovi pětatřicet let. Měl bych zde připomenout, že Jan a Ivana Slabákoví tvoří pár i nyní. Tato druhá svatba, zdá se, přinesla Slabákovi jeho celoživotní štěstí. Posledními dvěma milníky v životě tohoto moravského kapelníka byla oslava jeho osmdesátých narozenin, kterých se dožil 24. března 2021. Kvůli svému vysokému věku Slabák avizoval i konec aktivit své dechové kapely. Ten přišel po dlouhém odkládání spolu s posledním koncertem, který Moravanka odehrála 29. prosince 2021 v Lomnici. Slabákova kapela vyhrávala neuvěřitelných padesát let, kdy plnila sály nejen na domácí scéně, ale především i na scénách zahraničních. Díky svému specifickému zvuku ji bylo možné bezpečně poznat, a proto si vysloužila mnoho přezdívek, z nichž ta nejpřesnější zní „swing po slovácku“ anebo „královna dechovek“, která je asi tou nejcennější.

Během tohoto bádání jsem prozkoumal životy čtyř osobností spojených s dechovou hudbou a našel jisté podobnosti, které tyto osobnosti spojovaly, ale i rozdělovaly. Ve většině případů bylo založení kapely jakýmsi podnikatelským počinem. Kapelníci se museli vzdát své původní práce a věnovat se kapele a hudbě naplno. S tím souvisela také jejich ekonomická situace a zajištění rodiny. Do života se jim dostalo daleko více stresových a vypjatých situací. Kapelníci domlouvali vystoupení, řešili administrativu, ale i personální záležitosti. Museli dobře umět jednat s lidmi, naslouchat jim, ale zároveň pro ně být autoritou. Toto se například nezdařilo Slabákovi, když jeho kapela prošla změnou členů a z původních zůstala jen hrstka. Rodina byla chvilkami také upozaděna a Slabák na to doplatil rozvodem se svojí první ženou. Za nejlepší počín Františka Kmocha lze považovat jeho odchod ze světa školství do světa hudby. Pokud by Kmoch setrval ve školství, nedělal by tuto práci s láskou a nadšením, se kterým se věnoval hudbě a stal by se z něho, byť uznávaný, ale řadový kantor. Ke Kmochově hudebním aktivitám řádně přispělo i věno z manželčiny strany, díky kterému se mohl Kmoch hudbě věnovat naplno. Štolc a Vejvoda si své „životní“ nástroje vybrali během působení na vojně a oba se později stali skvělými kapelníky a vydávali svá hudební

díla ve velkých nákladech. Tato jejich díla jsou známá dodnes. Slabák zase dokázal vytvořit kvalitní dechovou kapelu, která vyprodávala sály jak doma, tak v zahraničí a dokázala obstát v obou politických režimech, které v naší zemi panovaly. Nutno však podotknout, že v době před listopadovým převratem kapela neměla na různých ustláno a Slabák musel čelit naschválům, které na něj chystaly vyšší sféry. V každém případě kapelníci museli prokázat schopnost umět se včas rozhodnout. Jakého formátu byli vybraní kapelníci svědčí i fakt, že jsou jejich skladby hrány a vyhledávány dodnes.

Osobnost	Rok narození	Historická země	Rok získání první kapelnické zkušenosti	Založení rodiny	Ikonická skladba	Odkaz současnosti
František Kmoch	1848	Čechy	1872 - Kolínská sokolská hudba (22 let)	1880, sňatek (32 let)	<i>Koline, Koline</i> (nahráno 1904 společností Columbia)	Festival Kmochův Kolín, ZUŠ Fr. Kmocha v Kolíně
Emil Štolc	1888	Čechy	1908 - Brandýská hudba (20 let)	?	<i>Šly panenky silnicí</i> (vychází 1931 v úpravě pro dechovou hudbu)	Úpravy lidových písní, smuteční pochody, založení OSA
Jaromír Vejvoda	1902	Čechy	1923 - Zbraslavská Vejvodova kapela (21 let)	1935, sňatek (33 let)	<i>Škoda lásky</i> (nahrána 1929 ve společnosti ESTA)	Hit <i>Škoda lásky</i> a další, Festival Vejvodova Zbraslav
Jan Slabák	1941	Morava	1971 - Moravanka (30 let)	1960, sňatek (19 let)	<i>Ta naše kapela</i> (vydáno 1976 na LP Moravanka potřetí)	Úpravy lidových písní, kapela Moravanka Jana Slabáka

Tab. 1 Srovnávací tabulka vybraných kapelníků.

POUŽITÉ PRAMENY A LITERATURA

PRAMENY:

- Dalibor: časopis pro všechny obory umění hudebního. V Praze: Mojmir Urbánek, 27.11.1909, 32(10). s. 75. Dostupné také z: <https://ndk.cz/uuid/uuid:51c758c0-557d-11e5-bf4b-005056827e51>
- Melodie: časopis, který hraje. Praha: Orbis, 11.1979, 17(11). s. 326. ISSN 0025–8997. Dostupné také z: <https://ndk.cz/uuid/uuid:8d6dffe0-279b-11e7-a77b-001018b5eb5c>
- Slavie: Týdeník věnovaný politice, všeobecnému vzdělání a jiným praktickým potřebám Čechoslovanů v Americe. Racina (Wisconsin): Masek, Vojtech, 17. 5. 1912, undefined (3347). s. [4]. ISSN 2159–3256. Dostupné také z: <https://ndk.cz/uuid/uuid:aa6efb90-b157-11e6-9235-005056822549>
- SOA Praha, Sběrka matrik, Kniha úmrtí ŘK Kolín 1901–1915
- SOA Praha, Sběrka matrik, Matrica Baptizatorum opiddi Zasmuk ab anno 1847
- Světozor: světová kronika současná slovem i obrazem: časopis pro zábavu i poučení. Praha: J. Otto, 6.7.1922, 22(21). Dostupné také z: <https://dnmt.mzk.cz/uuid/uuid:06434860-323f-11e6-a344-5ef3fc9ae867>

LITERATURA:

- DRLÍK, Vojen. Pět dní ze šedesáti let: programový katalog k 60. výročí vzniku rozhlasu v Brně: 1924-1984. Brno: Muzejní a vlastivědná společnost, 1984.
- ČERNUŠÁK, G. a kol., Československý hudební slovník. 2 svazek M-Ž, Praha: Státní hudební nakladatelství n.p., 1965
- CHVALOVSKÝ, Karel K. František Kmoch. Praha: Panton, 1971.

- KAPUSTA, Jan. Dechové kapely, pochod a František Kmoch. 1. vyd. Praha: Supraphon, 1974. 247 s.
- KOUKAL, Milan. Sága rodu Vejvodů: jazzman s polkou v krvi. Praha: Petrklíč, 2005. ISBN 80–7229–115–7.
- KOUKAL, Milan. Dechovka: historie a současnost naší dechové hudby. Praha: Slovart, 2007. ISBN 978–80–7209–909–2.
- KRONUS, Jaroslav. Historie města Kolína ve fotografiích a kresbách. Kolín: Vzdělávací centrum SOFIA, 2004. ISBN 80–239–2874–0.
- MAJER, Jiří. Můj osud je Moravanka. Praha: Thalia, 1997. ISBN 80–900684–6–4.
- MAREK, Robert. Šedesát let městské hudby kolínské: almanach k jubileu let 1872–1932. Kolín: Bayer, 1932.
- OSTREŽÍ, Stanislav. Jaromír Vejvoda: král české polky. Praha: Bärenreiter Editio Supraphon, 1995. ISBN 80-7058-327-4.
- VRKOČOVÁ, Ludmila. Slovníček hudebních osobností: [skladatelé, instrumentalisté, pěvci, dirigenti, nástrojaři. Praha: L. Vrkočová, 1999. ISBN 80–901611–5–4.
- VRKOČOVÁ, Ludmila. Domovem hudby. Praha: Panton, 1988. ISBN 35–001–88.
- VYSLOUŽIL, Jiří. Hudební slovník pro každého, I. díl. Vizovice: Lípa, 1999. ISBN 80–901199–0–5.
- VYSLOUŽIL, Jiří. Hudební slovník pro každého, II. díl. Vizovice: Lípa, 1999. ISBN 80–86093–23–9.

KVALIFIKAČNÍ PRÁCE:

- BURDA, Matěj. Kolektivní správa práv autorských a práv souvisejících s právem autorským. Praha, 2017. Diplomová práce. Univerzita Karlova v Praze, Právnická fakulta. Vedoucí práce JUDr. Alexandra Wünschová Pujmanová.
- BUCKOVÁ, Klára. Městská hudba Františka Kmocha. Olomouc, 2017. Bakalářská práce. Univerzita Palackého v Olomouci, Pedagogická fakulta, Katedra hudební výchovy. Vedoucí práce PaedDr. Lena Pulchertová, Ph.D.
- KONOPÁSKOVÁ, Veronika. Dechová hudba současnosti – performance, funkce, recepce. Praha, 2013. Diplomová práce. Filozofická fakulta Univerzity Karlovy. Vedoucí práce doc. PhDr. Lubomír Tyllner, CsC.
- MARTINKOVÁ, Lucie. Vědomé a nevědomé působení a vnímání hudby na člověka. Liberec, 2012. Diplomová práce. Technická univerzita v Liberci. Vedoucí práce MgA. Zuzana Bubeníčková.
- TKADLČÍK, Roman. Vývoj dechové hudby po roce 1970 s příchodem Moravanky. Brno, 2012. Magisterská práce. Masarykova univerzita, Filozofická fakulta, Ústav hudební vědy. Vedoucí práce PhDr. Petr Kalina, Ph.D.

INTERNETOVÉ ZDROJE:

- Březovanka [online]. [cit. 2022–03–16]. Dostupné z: <http://www.brezovanka.cz/>
- Budvarka [online]. [cit. 2022–03–16]. Dostupné z: <http://www.budvarka.cz/>
- Do boje s muzikou? Dějiny a současnost [online]. [cit. 2022-04-04]. Dostupné z: <http://dejinyasoucasnost.cz/archiv/2006/7/do-boje-s-muzikou/>
- Historický lexikon obcí ČR 1869–2005–1. díl [online]. 2007–03–03 [cit. 2014–12–12]. S. 104, 105, záznam 21. Dostupné online.

- Historie naší dechovky. Věnovanka [online]. [cit. 2022–03–16]. Dostupné z: <https://www.venovanka.cz/historie/>
- Historie orchestru. Městská hudba Františka Kmocha Kolín [online]. [cit. 2021–10–8]. Dostupné z: <https://www.kmochovahudba.cz/index.php/o-nas/historie-orchestru>
- Ištváneci [online]. [cit. 2022–03–16]. Dostupné z: <https://www.istvanci.cz/>
- Jan Slabák a Moravanka: Obsazení orchestru. Jan Slabák a Moravanka [online]. [cit. 2021–10–25]. Dostupné z: <http://www2.moravanka.eu/obsazeni-orchestru/>
- Misřínanka [online]. [cit. 2022–03–16]. Dostupné z: <https://www.mistrinanka.cz/>
- Muzikanti z Jižních Čech [online]. [cit. 2022–03–16]. Dostupné z: <https://www.dhmuzikanti.cz/>
- Pamětní deska Jaromíra Vejvody ve Vraném nad Vltavou [online]. [cit. 2021–10–9]. Dostupné z: <https://www.kudyznudy.cz/aktivity/pametni-deska-jaromira-vejvody-ve-vranem-nad-vltav>
- Stříbrňanka [online]. [cit. 2022–03–16]. Dostupné z: <https://www.stibrnanka.cz/>
- Tufaranka ze Šakvic [online]. [cit. 2022–03–16]. Dostupné z: <http://www.tufaranka.cz/cs/uvodem/>
- Věnovanka [online]. [cit. 2022–03–16]. Dostupné z: <https://www.venovanka.cz/>
- Veselka. Ladislav Kubeš a Veselka [online]. [cit. 2022–03–16]. Dostupné z: <https://www.veselka.cz/>

SEZNAM TEXTOVÝCH PŘÍLOH

1. Seznam skladeb Františka Kmocha
(CHVALKOVSKÝ, K. František Kmoch, Praha, 1971, s. 204–208.)
2. Seznam skladeb Emila Štolce
(Československý hudební slovník osob a institucí: Štolc Emil [online]. Brno, 2016 [cit. 2022-04-08].
Dostupné z:
https://www.ceskyhudebnislovník.cz/slovník/index.php?option=com_mdictionary&task=record.record_detail&id=5662.)
3. Seznam skladeb Jaromíra Vejvody
(KOUKAL, M. Sága rodu Vejvodů, Praha, 2005, s. 247–249.)
4. Seznam úprav anebo vlastních dochovaných děl Jana Slabáka
(Ze soukromého archivu společnosti OSA, z. s.)

PŘÍLOHY

SEZNAM DOCHOVANÝCH SKLADEB FRANTIŠKA KMOCHA

POCHODY

Andulko šafářova	Nad Labem
Andulko vzdorovitá	Náš dobrý přítel
Bezejmenný	Naše Praha
Česká muzika	Naše přání
Diblík	Naše zlatá Praha
Dobroslav	Nimrodi
Dobrý přítel	Od Sávy
Druhý Kmochův pochod	Pijácký pohod
Edition M U	Pod našima okny
Grandhotel	Pod praporem
Haluzí zelené	Pode mlejnem
Hejtman z Kopníku	Pochod junáků
Hlahol český	Pochod pražských Sokolů
Hoj, Mařenko	Pochod župy Tyršovy
Jarabáček	Polský pochod národní
Jara mládí	Po sokolsku
Ještě já se podívám	Pošumavské stráně
Jubilejní pochod Sokola kolínského	Pozdrav jara
Když jsem šel od své panenky	Pozdrav na Prahu
Když jsem šel za milou	Pozdrav vlasti
Kolín je Kolín	Pozdrav všem
Kolíne, Kolíne!	Pozdrav z Konviktu
Muziky, Muziky!	Pozor!
Mužně a statečně	Prapor náš
Na dovolenou	Pro vlast
Na letenské pláni	První Kmochův pochod
Na uvítanou	Příchod Sokolíků
Na vlast	Reklama
Na výletě	Ruský pochod

Skřivánek
Sláva císaři a králi
Sláva našincům
Sláva vlasti
Slavia
Slavnostní pochod Sokolů
Slavomil
Slovanský pochod
Slovenský národní
Smuteční pochod
Sokolíci jdou
Sokolský den
Spadl lístek
Statečně dál
Statečně vpřed
Svěží myslí
Svým přátelům
Tedy pozor
Tedy vesele
Velký národní pochod

Vesele dál
Veselý život
Ve znamení vítězství
Vítězslav
Vlastenecký
Vlastimil
Vraný koně
V řadách sokolských
Vy hvězdičky
Výletní
Vzletem sokolím
Vždy vesele
Za heslem Tyršovým
Záboj
Zákolníček
Za naším praporem
Za praporem sokolským
Zelený hájové
Zlatá Praha

TANEČNÍ SKLADBY

Cidlina, polka
Divůšek, kvapík
Dobromila, mazurka
Frýdek, kvapík
Haněnka, polka-mazurka
Inu ovšem, třasák
Jará mysl, polka
Jarní kvítko, třasák
Jarní vánek, polka
Jen dál, kvapík
Jen láska blaží, třasák
Jitřenka, mazurka

Jízda po saních, polka-třasák
Když jsem šel za milou, sousedská
Když si náš dědeček babičku bral,
sousedská
Kdo dřív, kvapík
Kolínská polka
Kolumbus, kvapík
Koruna česká, třasák
Krásný máj, polka-třasák
Květenka, polka
Letem světem, kvapík
Lovecká, polka-třasák

Malá, ale milá, mazurka	Sokolka, polka
Malý, ale milý, třasák	Spanilá, mazurka
Milá vzpomínka, mazurka	Svornostenka, třasák
Milé vzpomínky na Brno, valčík	Tam v dáli, polka
Milý sen, valčík	To je ona, polka
Milý, třasák	Třeštílek, kvapík
Na hrazdě, kvapík	Upejpavá, polka
Na motoru, kvapík	Upomínka na Polnou, mazurka
Na nivách českých, valčík	Upomínka na Třebíč, třasák
Na nivách slovanských, mazurka	Upomínka z mládí, polka
Na stříbrnopěnném Labi, valčík	Upomínka ze Světlé, třasák
Na vzájem, třasák	U pramene Labe, polka-třasák
Ó, prosím, třasák	Útokem, kvapík
O závod, kvapík	Veleslavěnka, polka-třasák
Od břehů Labe, polka-mazurka	Veselá jízda na saních, kvapík
Od břehů Visly, valčík	Větroplach, kvapík
Od Moravy, mazurka	V kruhu dam kolínských, valčík
Otčina, polka-třasák	V kruhu přátelském, mazurka
Po starodávnu, mazurka	V květu mladosti, polka
Pomněnka, polka	Všem pro radost, čtverylka
Pozdrav jara (Děvám českým), valčík	V šumném víru, kvapík
Pozdrav z Telče, kvapík	V údolí pod strání, třasák
Pro nás, a za nás, polka	V zátíší, třasák
Prší, prší, polka	Vzletem sokolím, kvapík
Radostná zpráva, polka	Vždy milá, mazurka
Ráz na ráz, kvapík	Z bratrské jednoty, třasák
Rozkošná, polka-třasák	Z českých krojů, kvapík
Rozmarná, třasák	Zefírek, polka-třesák
Schovanka, mazurka	Z našeho kruhu, mazurka
Slavěnka, mazurka	Z našich luhů, mazurka
Slavia, čtverylka	Že mě nechytíš, kvapík

OSTATNÍ TVORBA

Cesta Evropou

Hudba ke cvičením s kuželi

Hudba ke cvičení župy Tyršovy
Jarní píseň
Když to nejde, nechme to
My jsme hoši z Kolína
Ouvertura
Pozdrav vlasti
Při svítání
Revoluční píseň
Romance
Kolínská muzika
Konvalinky
Kubíček
Lov sokolí
Lumír
Lví silou
Marta
Mezi nás
Měsíček svítí
Moravské lilie
Můj koníček

Ruské pomněnky
Sokolská láska
Vánoční fantazie
V dobré náladě
V údolí
Vzpomínky
Zastaveníčko
Z českých dějin

SEZNAM DOCHOVANÝCH SKLADEB EMILA ŠTOLCE

POCHODY

999	Lešetínský kovář
44. plukovní pochod	Loučení rekruta
Admirál	Má panenka
Arcikníže Karel František Josef	Maršál Foch
Až do rána	Miramare
Bílý šáteček	Malostranské věže
Bojem k vítězství	Matinka to nedovolí
Bratislava	Má zlatá Agnes
Co se to stalo?	Merkur
Český prapor	Monte Carlo
Č.S.R.	Muzika hrála
Detektiv	Myslivcova láska
Diplomat	Na poli slávy
Dítě vlasti	Národní pochod
Do háječku	Náš cíl
Do manévrů	Naše husy
Do zbraně	Naše zpěvy
Generál G. Marinescu, pochod I. pluku	Náš velitel
Lehké pěchoty	Návrat válečníků
Generál Pellé	Na vršíčku
Grado	Nepudu domů
Herkules	Nevěrná milka
Jdou sokolské šiky, jdou	Olympic
Jen výše, švarný sokole	Osmdesát
Jubilejní	Ó Velvary
Kamarádům	Památný den Sokolstva
Kdo tě šněroval	Petrohradský pochod
Kmochův pochod	Píseň práce
Korálky	Pod Prešpurkem
K požáru	Pochod br. plukovníka Černoorského
Ku přehlídce	Pochod br. Pohla

Pochod dobrovolníků	Sletový pochod
Pochod dorostenců	Slovenské hoši
Pochod J. V. krále Alexandra I	Sokolský pochod bratra Fr. Maška
Pochod J. V. krále Carola II	Staročeský
Pochod keťasů	Střelecký
Pochod legionářů	Sukénečky kraťouneké
Pochod prezidenta Masaryka	Synek z Polanky
Pochod sokolek	Šly panenky silnicí
Pochod turistů	Švarní hoši
Pochod výletníků	Toreador
Pochod záložníků	Torino
Pochod zápasníků	Trocadero
Po ránu	Union
Pozdrav z Albánie	Už mou milou
Pozdrav z Inšpruku	Veselá chasa
Práci čest	Věrnost vlasti
Praha–Paříž	Viktorie
Praktikus	Vítězný pochod
Pražská krev	Vivat Praga
Ráz na ráz	Vjezd krále
Rekord	Vojenská láska
Rovereto	Vojenský pozdrav
Rudý prapor	Za vlast a bratry
Sibirjaci jdou	Ze Slovácka
Sláva vítězům	Z výletu
Slavnostní pochod	

SMUTEČNÍ POCHODY

Anima mea	K věčnému spánku
Bez návratu	Lacrima mea
Dolores	Lehké odpočínutí
Klid duší	Na věčnost
Ku hrobu	Odpočívej v pokoji
Ku hřbitovu	Padlým hrdinům

Pater noster
Poslední cesta
Sladce dřímej

Srdce matky
Věčný sen
Zpěv andělů

VALČÍKY

Andulko má
Blondýnka
Bludné duše
Bumtara
Cestička k milování
Červené jablíčko
Dostal jsem šátek
Flora
Helios
Hvězdné sny
Hvězdy míru
Jeníček
Jihoslovanský
Když vyjde hvězdička moje
Kouzlo červánků
Kouzlo lásky
Kouzlo orientu
Kouzlo tanečnic
Královna plesu
Krásy přírody
Kytice hyacint
Labské proudy
Leonie
Let', skřivánku
Malí bruslaři
Mám tě rád
Má zlatá Ančičko
Mé milce
Miriam

Moje potěšení
Mortaja
Musíš být moje
Na břehu moře
Na čaji
Na plesu
Na zahrádce
Nevěrná Anička
Nezlob se, ženuško
O lásce
Počkej
Podzim
Pohádka lásky
Pozdrav jara
Pozdrav z Polabí
Pro moji Káču
První láska
První pusa
Překrásné hvězdičky
Rozkvět jara
Sen v cizině
Splynutí duší
Světlušky
Struna lásky
Šepot květin
Šepot vln
Šlechtná srdce
Teče vodička
Thalia

Tys láska má
Upřímná Mařenka
Valčík loutek
Večerní hvězda
V jaru života
Vletěla husička
Vlny života
V naší chaloupce
V tichém lese

V říši palem
V tichém údolí
Za naším sadem
Za návsí
Za Dunaj
Zapomeň, že mne miluješ
Zklamaný
Zlatá máti
Zlaté mládí

POLKY

Adela
Alenka
Andulička
Baletka
Bertička
Bětulinka
Dva přátelé
Ella
Eluška
Fregolia
Hasičská
Heda
Helenka
Horská pošta
Jarní květy
Jaruška
Jé, jé, jémine
Jen se nedej
Kovárna v lese
Kráska z jihu
Liduška
Lili
Májové zvonky

Miluška
Náš bobechek
Našim kráskám
Něžná kvítka
Otilie
Chrysantéma
Masopustní
Na šalandě
Našim děvám
Na výletu
Panímámo
Pod rozhlednou
Po tichu
Pozdě, ale přece
Pražské kvítko
Přijď si ke mně
Randíčko
Sen jara
Štěbetalka
Švarný hasič
Tajemné květy
U vodotrysku
Venkovanka

Venuše	V přírodě
Verdiana	Vršovačka
Veselá Praha	Zamilovaná
Věneček	Zda mi dáš?
Věruška	Zdenka
Vlasta	Zlatovláska
V lesním zátiší	Žižkovačka

OUVERTURY

Činoherní ouvertura	Má královna
Fanfárová předehra	Odboj
Hera	Tajemství srdce
Korunovační ouvertura	Z luhů polabských

OSTATNÍ

Corso dam, čtverylka	Na lásku krize nedopadá, foxtrot
Červený květ, tango	Najada, tango
Dej mi, dívko pro křídlovku	Naše babička, sousedská
Dva dudáci, sousedská	On a ona, sousedská
Dvě klepny, sousedská	Píseň jara pro křídlovku
Dvě srdce, duetto pro 2 dechové nástroje	Píseň lásky pro křídlovku
Eskymóóó, foxtrot	Raketa, kvapík
Esprit, foxtrot	Reklamní moderní tance v miniatuře pro klavír (1. Adina láska, schimy, 2. Po roce, schimy-blues, 3. Miládino mikádíčko, foxtrot, 4. Avion, valse-boston)
Hlasy jara, mazurka	Rokoko, polonéza
Hojari, foxtrot	Růže stolistá, mazurka
Hoře lásky pro Eufonium	Sbohem lásko, tango
Hra očí, duetto pro 2 dechové nástroje	Selanka pro křídlovku
Ida, mazurka	Serenáda pro violoncello
Jarní růže, mazurka	Štolcovy písničky o Staré Praze pro hlas a klavír (1. Vyšehradské skály, 2. Lavičky na Karláku, 3. U Fleků, 4. Malostranské věže)
Jen já a srdce mé, tango	
Jen Tobě, foxtrot	
Marila, foxtrot	
Milenci, duetto pro 2 dechové nástroje	
Miss Rab, tango	
Moravanka, mazurka	

Torpedo, kvapík

Ty a já, sousedská

V náladě, mazurka

Večerní idyla pro křídlovku

Vodopád, kvapík

Vojínovo loučení pro baskřídlovku

Vytoužená, mazurka

Zita, koncertantní gavota pro klavír

SMĚSI

Až na dno

Pikantní listy

Vy flamendři

Vždy pohotově

PRO POTŘEBY VYUČOVÁNÍ

Houslová terčeta pro žáky

Sborová škola pro dechové nástroje

**SEZNAM DOCHOVANÝCH DĚL JAROMÍRA VEJVODY
(ZAREGISTROVANÝCH V OSA)**

Ach bože lásko, polka	Mladá řeka, pochod
Až dneska půjdeš spát, polka	Moje potěšení, polka
Až do rána bílého, pochod	Moje z nejmilejších, valčík
Až půjdu od tebe ráno, pochod	Muzika, muziko česká, polka
Babička zpívala, valčík	My už to oba víme, tango
Bejvalo, Bejvávalo, polka	Naposledy, polka
Blondýnko hezká, polka	Nejhezčí oči, polka
Česká polka, polka	Neříkej, že máš mě rád, valčík
Cestička domů, waltz	Nová Praha, pochod
Černé mraky, valčík	Okolo sudu, polka
Černý kos, polka	Ode zdi ke zdi, polka
Černej Bobby, polka	Podzimní láska, polka
Čert, polka	Polka modrých očí, polka
Dej si říct (Dej si zlíbat líc), polka	Poslední melodie, smuteční pochod
Dřív než bude ráno, polka	Poslední táborák, valčík
Hasičská, polka	Proč tě tak ráda mám, tango
Já miloval, valčík	Prodám léta, valčík
Já rada tancuju, polka	Pro tebe všechno, valčík
Já smutek nemám, polka	Psaníčko po létech, valčík
Já tě čekám zítra ráno, valčík	Repete, polka
Jednou, dvakrát, polka	Rozloučení, pochod
Ještě tu poslední, polka	Růže stolistá, valčík
Kde jsi mé mládí, valčík	Růžové naděje, tango
Kdyby ty muziky nebyly, polka	Skočte si, děvušky, polka
Když na zámecké hráli, polka	Slzy sirotka, valčík
Když polka spustí, polka	Smál se měsíc, polka
Kvetou máky, polka	Smutná vdovička, polka
Lesní stráně, polka	Snubní prstýnek, valčík
Lolita, tango	Start na růžku, pochod
Máničko má, polka	Škoda lásky, polka
Miramare, pochod	Šla panenka rovnou cestou, pochod,

Šťastné setkání, pochod
To bejvalo, polka
Tuli-polka, polka
Tvou vinou, polka
Ty nemáš srdce, valčík
Ty to víš, polka
Už je to dávno, valčík
Už to fouká z polí, polka
Veselé mládí, polka

Vlaštovička, polka
Vzpomínám každý den, valčík
Vzpomínky, polka
Zahoukala sova, polka
Za myslivnou, valčík
Zapomenout, valčík
Zbraslavská, polka
Zelené háje, polka
Žádný neví, polka

**SEZNAM ÚPRAV ANEBO VLASTNÍCH DOCHOVANÝCH DĚL JANA SLABÁKA
(ZAREGISTROVANÝCH V OSA)**

A já mám koníčka vraného	Falkenauer Bummel
Abschiedslied	Fanfára č. 1
Ach jo ach ne	Fanfára č. 2
Alles geht vorueber	Frajír milý frajír
Alpský valčík	Gajdujte gajdičky
Andulička	Gardedáma
Biggi-polka	Geht ein Bursch aur FreiERSfuessen
Bílá lália	Gigue
Bojanovským frajárkám	Ging an eurem Hof Ich vorbei
Budíček	Hetscherbrueckl Polka
Černý cikán	Heute Abend, Katherina
Červená růžičko	Hinter eurem Zaune sah Ich Blumen
Červený tulipán	bluhen
Chodila Maryša	Hledám galánečku
Chodníček bělavý	Hodonínská
Das Hovoraner Baechlein	Hodová sousedská
Do re'azu	Hody milé hody
Dobrá noc, Milko má	Horela lipka
Dojdi dívča k nám	Hovorané
Dolina, dolina	Hovoranský potůček
Dostihový kvapík	Ich bin Jaeger
Dožínková sousedská	Ich hatte ein Maedchen
Du bist wie die Sonne	Im schoenen Boehmen
Dukovanská	Immer wenn Musik erklingt
Dyž sem šel k Asendě	In unserem kleinen Haus
Einen Kirschbaum Pflanzte Ich im Garten	Já bych rád k Betlému
Ej od Buchlova	Jaké je to hezké
Ej, vojna vojna	Jamolická
Evelyn	Jasmin polka
Evičko, Evo	Jatelinka usušená

Javorina	Lhanická polka
Javorinka šedivá	Loudavá
Jede šohaj z Vídně	Lůčka lučina
Jedna růža dvě růže	Mám já kosu kosenku
Jundrovská	Mamko moja mamičenko
K Budějicům cesta	Mein schoenes Frankenland
Kamarádi moji	Měl jsem frajárečku
Kamarádi moji milí	Mohelská
Kamže si ty frajárečko	Moja milá frajárečka
Karafiát můj	Moje milé premilené jahody
Kateřina	Morava je jako Čechy
Katka dovádí	Morava – krásná zem
Kdo má počernu galánku	Moravanka
Kdybych já věděla	Můj milý šohajku
Když jsem já šel kolem panské zahrady	Mutter Liebe, Mutter Gute
Když jsem já šel okolo vrat	Na Břeclavských lukách
Když sem včera u muziky verboval	Na hodech muzika vyhrávala
Kebych bola jahodů	Na horách
Kde rozkvete bílá růža	Na našu zahrádku
Kde sem iseu	Na parketu
Kelčanská	Na Pavlovskej dědině
Kelčanský mlynář	Na poli mandel
Kopanická polka	Na přítluckých lúkách
Krumvířská dědina	Na sále
Kukuck ruft's aus unserem Wald	Na tu svatú Katarínu
Kúpala sa Katarína	Na tých panských lúkách
Kyjovští mládenci	Na týneckých lúkách
Lanžhočanů doma není	Na zdraví
Lásko bože lásko	Nad huménkem
Lásku musíš chránit	Nad naším je jasno
Lass die Pferdchen traben	Nalej ty mně šenkérečko
Lechovická polka	Nalej ty mně šohaj vína
Letochova hospůdečka	Napijme sa na zdraví

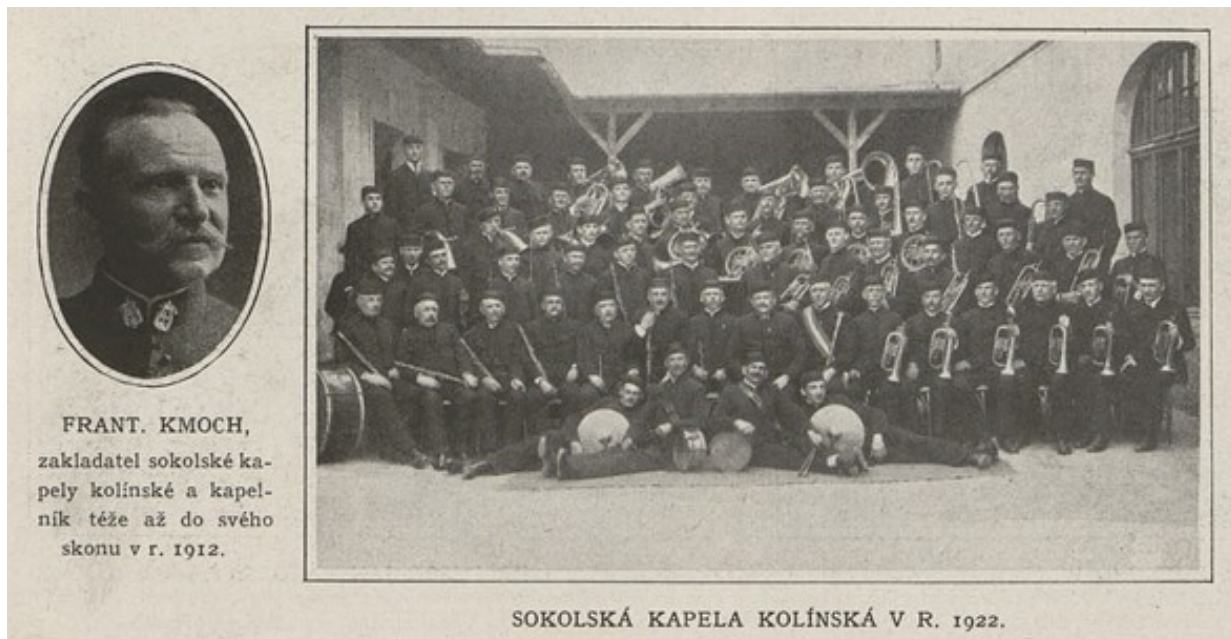
Náš Janošek	Pro každého něco
Naše vrátka vrzajů	Půlnoční fanfára
Našla jsem já páva	Rád vzpomínám
Nebola som veselá	Rapido
Nechod' k nám stařečku	Reife Fruechte, Suesse Fruechte
Nemožu synečku	Rekrutská
Nepůjdu já za masára	Rekrutský valčík
Nesem vám noviny	Roste drobná jatelinka
Netčická	Rožnovské hodiny
Netčický	Sajuz – Apollo
Netrucuj	Sbohem buď' frajárko
Nezapomeň šohajku	Schatz, wozu die Traenen
Oči lásky	Schau nach vorn und nicht Zurueck
Od starej Břeclavi cesta ušlapaná	Schoene Stunden
Okolo Hradišť'a	Schoener Tag
Okolo Kyjova	Seděla sem viděla sem
Okolo mesica	Si moja milá
Okolo mlýna	Sinfonietta
Okolo seče	Škádlivá
Osedlal jsem koně	Skleničko ty skleněná
Piju já piju já	Skoro ráno
Pil jsem včera	Slaviček je malý ptáček
Pime chlapci vínečko ze džbána	Sloboda sloboděnka
Pod lanžhotským mostem	Slovácké polky
Pod máju	Směs koled Gloria
Pojďme spolu dokola	Směs písniček od Moravanky
Povězte mě mamko	Směs polek
Před naším je kříček	Sólo si dám
Před naším je mostek	Stop – polka
Před naším je v zahrádečce	Studená rosenka padá
Před naším je zahrádka	Svatební
Přes veselské lúky	Svatoborské vinohrady
Pro Giselu	Ta kněždubská věž

Ta naše kapela	V tej milotskej bažantnici
Na naše písnička	V tem Kyjově na rohu
Také sa mě dívča páčí	V tem netčickém krajním domě
Tam pod Tatrami	V Zarazicách
Tancuj tancuj vykrúcaj	Vánoční fanfára č. 1
Tausend Gruesse an die Moldau	Vánoční fanfára č. 2
Teče voda teče	Včera sem byl u muziky
Ten kyjovský hájek	Vdávala mamulka
Tichá noc	Veselé vánoční hody
Tluču tluču	Veterskú dolinú
To by bylo prima	Viděla sem šohajíčka
To kyjovské pole rozorané	Vínečko ne voda
To naše stavení	Vinohrady moje
Trhala sem z rána jatelinku	Vodu vodu
Ty kelčanské hodečky	Vyorej brazdečku
Ty kelčanské vinohrady	Vysoký jalovec
Ty kyjovský purkmistře	Vzhůru bratři milí
Ty netčické frajárečky	Vzkázala mně moja milá
U hospody	Wenn die andern von dir gehen
U našeho mlýna	Z Boršova do Kyjova
U Osičků	Za Lanžhotem v poli
U potoka	Za Tecelcem
U Trenčina	Za tú horů
Ukolébavka	Žala naša Anička
Už je šohajíček odvedený	Zaletěl holoubek
Už je večer	Zasadil sem čerešenku v humně
Už jsem obešel Svatobořice aj Mistřín	Zazpívaj ty ptáčku
Už v Kyjově zvonijů	Žitečko dozrává
V dolnom konci	Žížaly
V naší zahrádce	Znám já zahrádečku
V rychtárovej studni	Zuckerbusser'l polka

OBRAZOVÉ PŘÍLOHY

- Obr. 1 – Portrét Fr. Kmocha a Sokolská kapela v r. 1922. Foto: Časopis Světozor, č. 21, roč. 22, s. 506, rok vydání 1922.
- Obr. 2 – Emil Štolc. Foto: Dostupné online z: <http://www.chorusice.cz/o-obci/osobnosti-rodaci/stolc-emil>. [cit. 2022-03-16]
- Obr. 3 – Jaromír Vejvoda. Foto: Libor Hajský. Dostupné online z: https://prazsky.denik.cz/kultura_region/pred-115-lety-se-narodil-kapelnik-jaromir-vejvoda-autor-polky-skody-lasky-20170327.html [cit. 2022-03-16]
- Obr. 4 – Jan a Ivana Slabákoví. Foto: Jan Handrejch. Dostupné online z: <https://www.novinky.cz/bydleni/jak-bydli-vip/clanek/jak-bydli-zakladatel-a-kapelnik-moravanky-jan-slabak-292684>. [cit. 2022-03-16]
- Obr. 5 – Dechová hudba Věnovanka, Foto: Soukromý archiv DH Věnovanka
- Obr. 6 – Koncert DH Věnovanka s Jiřím Škvárou 9. prosince 2018 v Čáslavi. Foto: Soukromý archiv DH Věnovanka
- Obr. 7 – Zpěváci DH Věnovanka spolu s Ivanou Brožovou a Josefem Opltem 16. prosince 2019 v Čáslavi. Zleva Klára Bucková, Lukáš Lázňovský, Petra Zikmundová, Ivana Brožová, Josef Oplt. Foto: Soukromý archiv DH Věnovanka

OBRAZOVÉ PŘÍLOHY

Obr. 1

Obr. 2

Obr. 3

Obr. 4

Obr. 5

Obr. 6

Obr. 7